

SLOVENSKI

Direktor: Rudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50-III, telefon 22-575 in 22-621 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 28-463, za zunanje 21-832 - Poštni predal 29 - Tek. račun NB 401-90321-4 - Mesečna naročnina 140 din

Poročevalec

10. december DAN ČLOVEČANSKIH PRAVIC

Po vsem svetu proslavljajo danes četrto obletnico razglasitve Splošne deklaracije o človeških pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov 10. decembra l. 1948 na svojem rednem zasedanju v Parizu.

Bolj kot pravna vrednost te deklaracije je pomembna njena vsebina in namen. Živimo pač v dobi, ko sam razglas, da »se vsa človeška bitja rodijo svobodna in enaka ter s istimi pravicami«, ne pomeni veliko, če ga ne združimo s socialnimi, gospodarskimi in kulturnimi pravicami. Za precejšen del človeštva pojem »svoboda« res nima velike vrednote, če ob istem času in ljudje živijo v težkih in neznošnih razmerah, ko jim grozi lakota, ko nimajo niti toliko, da bi prebravili sebe in otroka, ko živijo v bližini in skoroda brez oblike. Človečanske svobode in s njimi velike in napredne ideje, ki so last vsakega človeštva, bodo postale res splošne in vsem koristne šele tedaj, ko bo tudi bogastvo naše zemlje pravilno razdeljeno po vsem svetu. Ljudje, ki se komaj vzdržujejo pri življenju, nimajo kaj početi z abecedo, tisti pa, ki so se naučili brati in pisati, pa šele razumejo, kaj jim sporočajo te ali druge deklaracije, razglasitve, pozivi in kakšne pravice imajo kot ljudje, ki so se »rodili svobodni«.

Ko so Združeni narodi sprejeli Splošno deklaracijo o človeških pravicah, so morali imeti pred seboj še drug cilj: bogatejše države morajo v interesu vsega človečanstva prisotnosti s svojimi sredstvi in s svojim tehničnim znanjem na pomoč zaostalam delavcem; pomoč mora biti v prvi vrsti gospodarska: z novimi tehničnimi sredstvi in z modernimi metodami dela je treba dosegati proizvodnjo, zagotoviti dovolj hrane in zaposlitev dostojnim plačilom in zdravim delovnim pogoji; šele ko bodo ti ljudje občutili gospodarsko in socialno svobodo, se bodo potegovali še za politične pravice in svobode; tedaj se bodo radi učili brati in pisati; tedaj bodo znali ceniti in uporabljati tehnične iznajdbe; tedaj bo možna organizacija zdravstvene službe; tedaj — ko jih ne bodo težile nobene uskladitve skrbi, kako se obravnati pri življenju, pa bodo šele ti prebivalci naše, danes še tako majhne zemeljske obale čutili, da so »enakovredni po spoštovanju in pravicah«.

Na drugi strani pa opažamo, kako so še obsežna področja pod oblastjo sil, ki jim seveda nobena še tako humanitarna deklaracija ne pride do živca. Dokler bomo priče takšnega ponižanja človeške osebnosti, kakor smo pred nekaj dnevi slišali s poteka obravnav v praškem Parisku, dokler bo cena človeškega življenja toliko vredna, kakor je danes v neizmernih koncentracijskih taboriščih po Sibiriji in v sovjetskem polarnem pasu, dokler bodo med ljudmi vladali takšni »kastični« odnosi, kakor jih izjavljajo birokrati iz Kremlija, potem je težko govoriti o človeških pravicah in o enakosti vseh človeških bitij.

Se in še bi lahko nicali o teh odnosih in o »pravicah« iz vseh koncev in krajev sveta: »kulturne« Podpisana je uredba o dokladah za otroke

Beograd, 9. dec. Zvezna vlada je izdala uredbu o spremembah in dopolnitvah uredbe o dokladah za otroke, katere končni načrt je bil pred kratkim sprejet na seji Sveta za zakonodajo in graditev ljudske oblasti FLRJ.

Kakor smo že poročali, bo veljala uredba od 1. decembra.

Najboljši mladinci iz delovnih akcij bodo prejeli zaslužena priznanja

Ob petem kongresu Ljudske mladine Jugoslavije bo Prezidij Ljudske skupščine Jugoslavije odkloval najboljši mladinci, ki so trikrat ali večkrat sodelovali na delovnih akcijah in tam vlagali mnogo truda in naporov, da so bili objekti petletnega plana zgrajeni. Vsi ti mladinci, ki so tudi danes pri delu v sošni na vaseh in v podjetjih primer pravega člana LJM bodo prejeli Medalje dela, Ordene dela III stopnje, najboljši med njimi pa tudi Ordene dela II stopnje. Okrajni komiteji mladine so že pristopili k zbiranju predlogov, pa tudi brigadirji sami že javljajo svoje podatke na komiteje LMS.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE JE RAZPRAVLJAL O PREDLOGU DRUŽBENEGA PLANA FLRJ ZA LETO 1953

Ljubljana, dne 9. dec. 1952.

Prezidij Ljudske skupščine LR Slovenije je imel danes pod predsedstvom predsednika Prezidija Josipa Vidmarja in v navzočnosti predsednika vlade Mihe Marinka sejo, na kateri je razpravljala o predlogu družbenega plana FLRJ za l. 1953. Na podlagi predlogov vlade LR Slovenije, ki so rezultat predlogov delovnih kolektivov Ljudske republike Slovenije, je sprejel k temu predlogu svoje mišljenje in pripombe.

Osvajeno mišljenje s pripombami in predlogi bo Prezidij Ljudske skupščine dostavil vladi FLRJ, na katere predlog je bil na osnovi 17. točke 74. člena ustave FLRJ razpisan ljudski referendum in zahtevano tako sodelovanje delovnih kolektivov in ljudskih republik pri sprejemanju družbenega plana kot najvažnejšega zakona naše države.

Iz sekretariata Prezidija Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Izidi volitev v občinske, mestne in okrajne ljudske odbore

Po preostalih podatkih okrajnih volilnih komisij so bili na dan volitev 7. decembra naslednji volilni rezultati: Crnomelj: od 15.783 volilnih upravičencev je bilo 14,04% upravičeno odsotnih, volilo pa je 12.495 prisotnih volivcev ali 92,1%; Gorica: od 46.309 volilnih upravičencev je bilo 13,77% upravičeno odsotnih, volilo pa je 38.586 prisotnih volivcev ali 96,63%; Koper: od 21.461 volilnih upravičencev je bilo 13,32% upravičeno odsotnih, volilo pa je 17.995 prisotnih volivcev ali 96,74%; Krško: od 47.666 volilnih upravičencev je bilo 11,41% upravičeno odsotnih, volilo pa je 38.579 prisotnih volivcev ali 91,36%.

Med upravičeno odsotne so šteli: 1. osebe, ki služijo kadrovski rok; 2. osebe, ki so bile na dan volitev zaradi službe zadržane ali odsotne, med njimi tudi osebe, ki so na sezonskem delu izven kraja svojega stalnega bivališča, kjer so vpisane v volilne imenike; 3. bolniki, ki se niso mogli udeležiti volitev.

Komemoracija za narodnim herojem Dušanom Kraigherjem in Vero Štandrovo v Celju

Krsti s posmrtnimi ostanki narodnega heroja Dušana Kraigherja in Vere Štandrove bosta v četrtek 11. decembra od 10. do 16. ure izpostavljeni v avli Mestnega gledališča v Celju. Med tem časom bodo na krsti poagali vence in cvetje množične organizacije, prijatelji in sorodci obeh herojev. Ob 16. uri bo komemoracija, na kateri bo govoril tovariš Mitja Ribičič, ki je bil v času narodno-osvobodilne borbe sodelavec Dušana Kraigherja in Vere Štandrove. Po njegovem govoru bodo krsti opeljali na lafeti, katero bodo spremljale partizanske patrolje II. grupe odredov, ki se bodo tega dne sestale v Celju. Sprevod bo krenil izpred Mestnega gledališča na Slandrov trg, kjer bodo posmrtno ostanke obeh herojev položili v skupno grobnico. Vabimo vse borce, prijatelje obeh junakov in prebivalstvo mesta Celja in okolice, da se komemoracije udeležijo v čim večjem številu.

Popust na železnici za proslavo II. grupe odredov

Za proslavo zbora II. grupe odredov, ki bo 14. decembra v Litiji je v dnevi od 10. do 18. decembra na vseh relacijah državne železnice in za vse vlake 50% popusta. Udeleženci proslave naj dvignejo na odhodni postaji vozno karto na obrazec K-13. Udeleženci komemoracije, ki bo za padla borcem Dušanom Kraigherjem in Vero Štandrovo 11. decembra v Celju naj zahtevajo v informacijski pisarni »železnice« postaje v Celju potrdilo o udeležbi. Točen čas odhoda posebnih vlakov, ki bodo vozili 14. decembra v Litijo iz Ljubljane, Jesenice, Maribora in Novoga mesta bomo javili naknadno. Na teh vlakih bo 75% popusta.

Z visoko udeležbo so volivci dokazali, da so v celoti enotni z borbo jugoslovanskih narodov za socializem

Koper, 9. dec. (Tanjug). Po uradnem sporočilu volilnih komisij okrajev Koper in Buje so bili končni rezultati volitev v okrajne svete in občinske odbore naslednji: V kopskem okraju je volilo 95,9% vpisanih volivcev, v bujskem pa 98,7% volivcev. V kopskem okraju je bilo izvoljenih v okrajne svete 31 Slovencev in 19 Italijanov in v občinske odbore 136 Slovencev in 80 Italijanov. Trst, 9. dec. (Tanjug). Prvi neuradni volilni izidi v jugoslovanskih koni STO, ki so bili sporočeni sredi, so naleleti v demokratskih tržaških političnih krogih na ugoden odmev. V razrednih sindikatih podarjajo, da so si delavci jugoslovanske cone STO priborili novo zmago, ki vsekakor ne bo ostala brez odmeva tudi med tržaškimi delavci. Velik odstotek volivcev, ki so sredi glasovali na voliščih cone »B« — je izjavil predstavnik razrednih sindikatov, izpričuje, da spletkarje vidaljevec in demokristjanov niso imele odmeva onkraj razmejitvene črte. Poudaril je, da bodo rezultati teh volitev, pa tudi predvolilna vna v jugoslovanski coni, pripomogli do tega, da bodo tudi tržaški delavci spregledali vlogo informirskih in demokratskih sindikatov, ki jih odtegujejo od borbe za življenjske potrebe delavcev v borbo proti Jugoslaviji. Slovensko prebivalstvo Trsta je sprejelo z velikim zadovoljstvom prve volilne izide v coni »B«. Ze nepopolni izidi kažejo, novy zmago, ki vsekakor ne bo

Maršal Tito Svetovni zvezi bivših borcev

London, 9. dec. (Tanjug). Na generalni skupščini Svetovne federacije bivših borcev, ki zaseda v Londonu, so prebrali davi sporočilo, ki ga je poslal maršal Jugoslavije Josip Broz Tito bivšim bojevnikom in invalidom. V sporočilu je rečeno: »Dragi prijatelji! Dovolite mi, da vam poslem svoje pozdrave in najbolje želje za uspešno delo generalne skupščine. Ko smo se videli leta 1951, med zadnjim zasedanjem v Beogradu, je bil položaj na svetu zelo nejasen. Človeštvo je strahoma pričakovalo nadaljnji razvoj, ker so si sile agresije z vzhoda z raznimi spletkami vztrajno prizadevale, da bi pahnilo človeštvo v novo vojno katastrofo.

Maršal Tito je sprejel zastopstvo rudarjev iz Kreke

Beograd, 9. dec. Maršal Tito je sprejel ob 10. dopoldne delegacijo rudarjev iz Kreke, ki so ga seznanili s položajem in problemi svojega podjetja in z delom delavskega sveta.

Maršal Tito se je zahvalil za pozdrave delavskega kolektiva in njegovo darilo, lovsko puško, ter je v daljšem razgovoru opozoril, kako je treba reševati razne probleme rudnika, poudarjajoč, da zaradi kapitalne graditve premoreg za našo državo ni samo pogonsko sredstvo, pač pa tudi surovina za pridobivanje novih produktov. Naprosil je delegate, naj sporoče rudarjem Kreke njegove pozdrave in najboljše želje za nadaljnji razvoj njihovega podjetja.

Nova manifestacija prijateljstva med Jugoslavijo in Indijo

Izjava zveznega ministra Rodoljuba Čolakovića pred odhodom naše misije v Indijo

Beograd, 9. dec. Misija dobre volje vlade FLRJ bo odpotovala jutri na povabilo vlade republike Indije v New Delhi. Vodil jo bo minister, predsednik sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ Rodoljub Čolaković. V misiji so predsednik zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ Vladimir Simić, predsednik vlade LR Makedonije Lazar Koliševski, podpredsednik vlade LR Bosne in Hercegovine Avdo Humo in narodni poslanec, član zunanje-političnega odbora Ljud-

Zimski festival v Opotiji

Reka, 9. dec. Pred novim letom se bo v Opotiji začel tradicionalni kulturni festival, na katerem bodo sodelovala kulturno-umetniška društva in orkester ter solisti reske opere. Za zimski festival v Opotiji je veliko zanimanje tudi v Avstriji in Zahodni Nemčiji. V Opotiji pričakujejo iz teh držav 700 izletnikov.

Volivci v coni B so dali dostojen odgovor tržaškimi iredentistom

litični krogi, da iredentističnim in fašističnim propagandnim organizacijam v Trstu ni uspelo s protijugoslovansko gonjo zbežati prebivalstva jugoslovanske cone. V veliko število italijanskih kandidatov v obeh okrajih »cone B« dokazuje, da je pravilna politika jugoslovanske vojaške uprave. To dejstvo bo, o čemer so prepričani slovenski politični krogi v Trstu, vnovič pokazalo i iredentistom i demokralja, da izvira moč iz enotnosti, ne pa iz raznarodovalne in šovinistične politike. Iredentistični krogi si prizadevajo zmanjšati pomen teh volitev s trditvijo, da so bili ti izidi doseženi a pritiskom. Iredentistični večerniki prinašajo sporočila o volitvah, v katerih trdijo, da tržaški novinarji niso imeli dostopa, četudi je radijska postaja jugoslovanske cone pred večeršnjim večkrat poudarila, da je vsem tržaškim novinarjem brez izjeme dovoljen vstop na volišča brez akršnih koli posebnih dovoljenj.

Danes pa lahko trdimo, da so od tedaj znatno narasle sile odpora proti agresiji in ta so se sorazmerno s tem znatno zmanjšale možnosti agresivnih sil na svetu. Tu moram omeniti velikanski prispevek, ki ga daje Svetovna federacija bivših borcev za utrjevanje miru in sodelovanja na svetu. Rad bi tudi poudaril, da svet še vedno ne more biti gotov, da bo ohranjen mir. Se vedno na razne načine nastajajo novi in novi elementi vojne nevarnosti. Na

padalne sile na vzhodu se niso odrekle svojim osvajalnim smotrom in deajo na daljši rok. Na drugi strani tudi na zahodu vnovič dvigajo glavo tisti elementi, ki so bili začetniki ene izmed najstrašnejših vojnih katastrof v bližnji preteklosti. Te in njim podobne sile se prav vztrajno trudijo, da bi sejal razdor med narodi, razdelile svet na ideološke tabore in z razglasjanjem krizarne vojne proti napredni ideologiji kot taki razdržile sile miru in napredka in s tem izzvale novo krvoprelitje. Človeštvo želi predvsem mir in miren razvoj. Potemtakem je sleherni, ki na kakršn koli na-

Zastopniki Vatikana hočejo vsako državo spremeniti v versko državo

Pričevanje o verski svobodi v Jugoslaviji — Poudarki belgijskega socialističnega predstavnika kanadskih protestantov Shenana

Bruselj, 9. dec. (Tanjug). Belgijski socialistični tehnik »Germinal« je objavil članek z naslovom belgijskega socialističnega narodnega poslanca Camilla Huysmansa o Jugoslaviji. Huysmans je član vodstva belgijske socialistične stranke, bivši predsednik II. internacionale in eden od povojnih predsednikov belgijske vlade. Skupno s člani belgijske socialistične stranke je bil letos v Jugoslaviji. Ko se doti »a tendencioznih in-

formacij o preganjanju cerkve v Jugoslaviji, podpira Huysmans svoje trditve z izjavami uradnih zastopnikov ameriških cerkva, predsednika sinoda, duhovnikov in urednikov verskih publikacij, ki so obiskali Jugoslavijo na povabilo jugoslovanske vlade. Iz poročil teh verskih delegacij iz inozemstva, piše Huysmans, je razvidno poleg drugega, da so v Jugoslaviji cerkve povsod odprte, da so v njih redno verski obredi in da

goslavije, usmerjeni po OZN k skupnemu smotru: ohraniti svetovnega miru in razvijanju enakopravnega sodelovanja in prijateljstva med državami in narodi vsega sveta. Na drugi strani dajejo podobni problemi, ki jih odločno in uspešno rešujejo narodi Indije in Jugoslavije za vsestranski razvoj in napredek svojih držav, močno vzpodbujajo za trajno utrjevanje njihovih vzajemnih odnosov v obojestransko srečo in blaginjo.

Ze dosežene zveze med Indijo in našo državo na političnem, gospodarskem in kulturnem področju dokazujejo, da so vzklile na plodnih tleh in so perspektive za njihov nadaljnji razvoj zelo široke in svetle. Misija dobre volje vlade FLRJ odhaja na pot v prepričanju, da bo njeno bivanje v Indiji prispevalo za nadaljnjo poglobitev prijateljskih zvez med Indijo in Jugoslavijo.

Predsednik Prezidija FLRJ sprejel kanadskega veleposlanika

Beograd, 9. decembra. Danes ob 11. uri je dr. Ivan Ribar, predsednik Prezidija ljudske skupščine FLRJ sprejel na zasebni obisk g. Jamesa Scotta Macdonalda, izrednega in pooblaščenega veleposlanika Kanade v FLRJ. Pri tem je g. Macdonald izročil dr. Ribarju pooblastila nove kraljice Velike Britanije Elizabete II. Sprejema se je udeležil tudi minister dr. Sloven Smolaka, načelnik protokola ministrstva za zunanje zadeve FLRJ.

Železniška zveza preko Knina obnovljena

Zagreb, 9. dec. Po petih dneh je danes prvič odpeljal iz Zagreba vlak do Splita. Po zaslugi velikih naporov železničarjev in pripadnikov JLA, ki so očistili progo med Gračacem in Kninom, je danes ob 13. odpeljal iz Gračaca v Knin prvi redni vlak št. 1014. Tudi na progi Ogulin—Reka so bile hude nepravilne, vendar pa so organizirali železničarji čiščenje na najbolj nevarnih odsekih. Promet na cestah iz notranosti Hrvatske preko Like in Gorskega Kotara do Hrvatskega Primorja in Dalmacije je še vedno prekinjen. Na najbolj zaželenih odsekih dela veliko število delavcev z motornimi vozovi in plugi. Kakor je objavila glavna cestna uprava Hrvatske, pričakujejo, da bodo te ceste preko Gorskega Kotara očiščene v dveh dneh.

Maršal Tito Svetovni zvezi bivših borcev

čln zavestno dela proti tej težnji človeštva — njegov sovražnik. Bivši bojevniki imajo bolj kot kdor koli pravico in tudi dolžnost, da se bore za najsvetlejšje in najbolj človečanske ideale — za mir in mednarodno sodelovanje, za enokopravnost ljudi in držav na svetu. Prepričan sem, da bo na vaši skupščini ena izmed glavnih skrbi tisto, kar danes s skrbjo navdaja ves svet: da bi človeštvo zagotovilo mir. Za take in podobne sklepe vam dajem svoj glas.»

Generalna skupščina je nagradila sporočilo z viharim poskanjem.

Zastopniki Vatikana hočejo vsako državo spremeniti v versko državo

jih ljudstvo svobodno obiskuje. Bralec pa se vpraša, pravi g. Huysmans zakaj so v takih pogojih spori. Odgovor je preprost: zato, ker je v Jugoslaviji cerkev ločena od države; zato, ker jugoslovanska vlada zahteva, da pokažejo zastopniki vere lojalnost do države, ne pa, da bi postali središča zarote, kot so poskušali; zato, ker v Jugoslaviji civilna oblast neče biti odvisna od katere koli cerkvene oblasti. »Če se morajo gospodje zastopniki apostolske rimsko-katoliške cerkve vesti kot vse ostali sveti, pripominja Huysmans, »potem trdijo, da je država sovražno razpoložena nasproti vrtni. Če ne gospodarijo nad civilno oblastjo, iridijo, da so preganjani. Če se jim ne posreči, da bi bogateli na račun skupnosti, tarnajo o revščini in skušajo ganiti občutljive duše.

Na koncu članka poudarja Camilla Huysmans, da skušajo zastopniki Vatikana spremeniti vsako državo v versko državo in da se v ta namen enako poslužujejo patriotizma kot izdajalstva. Na tiste, ki nečejo skloniti glave pred njimi naj bo to v Jugoslaviji ali v Belgiji, pa zlijejo zastopniki cerkve ves svoj bes. Ottava, 9. dec. Kanadski časnik »Ottawa Citysyan« je objavil pismo Shenana, ki je bil lani kot zastopnik Protestantke lige Kanade na obisku v Jugoslaviji. V tem pismu, ki je bilo objavljeno med kampanjo nekaterih katoliških časnikov proti Jugoslaviji, pravi Shenan, da je v Jugoslaviji popolna svoboda veroizpovedi. Govorec o tem, zakaj je bil Stepinac obsojen kot vojni zločinec, pravi Shenan: »Po vseh poročilih in dokumentih je Stepinac kriv za sodelovanje s Hitlerjem in Mussolinijem ter okupatorji v dobi od 1941 do 1945. Imenovan je bil celo za duhovnega vodjo teh sil in je dal svoj blagoslov voditeljem ustaške organizacije, ki so odgovorni za smrt več stotisoč Jugoslovancev. Zame je popolnoma jasno, da je Stepinac vsestransko podpiral okupatorske sile.

Sprejem pri ministru za zunanje zadeve FLRJ

Beograd, 9. decembra (Tanjug). Minister za zunanje zadeve FLRJ Edvard Kardelj je sprejel danes ob 11. 30 g. Agaha Aksela, novega izrednega in polnomočenega veleposlanika republike Turčije v Jugoslaviji. Pri sprejemu je bil navzoč tudi dr. Aleš Bebler, pomočnik ministra za zunanje zadeve FLRJ.

SABOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE Poraz Fudererja vodi Trifunović

Beograd, 9. dec. Parizje XIV. kola so se končale z naslednjimi izidi: Nedeljković: Milić remi Vuković: Djaja prek. Rabar: Krivec prek. Kržišnik: Matanović prek. Pirc: Gligorić remi Andrić: Udovič 0:1 Ivkov: Bogdanović 1:0 Fuderer: Djurašević 0:1 Trifunović: Puc 1:0 Božić: Trajković remi Po XIV. kolu je stanje naslednje: Trifunović 10 in pol, Fuderer 10, Milić 9, Gligorić, Udovič 8 in pol, Pirc 7 in pol.

VIL ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Tuniški bej bo povabljen pred politični odbor OZN

Arabske države zahtevajo izpolnitev sklepa o internacionalizaciji Jeruzalema

New York, 9. decembra. (Radio OZN, AFP). Ekonomski komite je sprejel sinoči pakistanski predlog resolucije, ki priporoča vladam, naj bi generalnemu sekretarju OZN poslane obvestila o težavah glede financiranja programa agrarnih reform, da bi jih ekonomsko-socialni svet lahko proučil, ko bo sklepal o agrarnih reformah. Pakistanski predlog je bil sprejet s 47 glasovi, delegati držav

sovjetskega bloka pa so se vzdržali glasovanja. Komite je nato soglasno sprejel predlog Egipta, Indije in Pakistana, ki priporočajo vladam držav članic OZN, naj store vse potrebne, da bi se pospešilo sprejetje in izpolnitev programov o agrarni reformi. Na današnji seji političnega komiteja bo skupščina nadaljevala debato o tuniškem vprašanju. Na seznamu govornikov so zastopniki 15 držav. Pred komitejem je predlog resolucije azijsko-arabskega bloka in predlog 11 držav Latinske Amerike. Zastopniki azijsko-arabskega bloka sodijo, da ima resolucija Latinske Amerike več možnosti, da dobi večino v komiteju, in se trudijo, da bi združili oboje predloga. Arabski delegati bodo danes verjetno zahtevali od komiteja, da pokliče tuniškega beja, naj razloži svoje stališče o tuniškem vprašanju.

Delegacije arabskih držav bodo glasovale proti kompromisnemu načrtu o palestinskem vprašanju, ki so ga v posebnem političnem komiteju predlagali zastopniki osem držav. Zastopniki arabskih držav sodijo, da ta načrt, čeprav podpira prejšnje resolucije Združenih narodov o palestinskem vprašanju, ne vsebuje podlage za neposredna pogajanja med arabskimi državami in Izraelom, ki jih pripoča. Stališče arabskih držav — poudarjajo v krogih arabskih delegacij v OZN — je bilo in bo, da mora Izrael sprotovati sklepe, ki so jih Združeni narodi že sprejeli o palestinskem vprašanju. Med sklepi, ki jih omenja arabska delegacija, je tudi sklep o internacionalizaciji Jeruzalema.

Zanimanje za federativno ureditev Jugoslavije

na posvetovanju strokovnjakov za pravne, sociološke in upravne probleme, ki je bilo sklicano od odbora UNESKO

Beograd, 9. dec. (Tanjug): Na pobudo Organizacije Združenih narodov UNESKO je bilo v Bruslju tridnevno posvetovanje strokovnjakov za pravne, sociološke in administrativne probleme, ki nastajajo v nekaterih mladih državah, ki so pred kratkim dobile svojo samostojnost, kot so Indija, Burma, Indonezija, Pakistan, Jor-

dan in druge. Na to posvetovanje, na katero je povabljenih samo šest držav z vsega sveta, je povabljen tudi Jugoslavija kot država s specifično družbeno ureditvijo in zelo bogatimi izkušnjami na področju mednarodnega sodelovanja, ki so lahko v veliko korist tem mladim državam.

Po izjavi jugoslovskega delegata Predraga Nikolića, svetnika v ministrstvu za zunanje zadeve, so pokazali na tem zasedanju zlasti veliko zanimanje za federativno ureditev Jugoslavije, ker so se v nekaterih mladih državah pojavile težave glede izpolnjevanja mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela federalna vlada, ter jih nekatere pokrajine v sestavi federacije ne spoštujejo. Ko je naš zastopnik izčrpno razložil federativno ureditev naše države, v kateri so vsi problemi popolnoma rešeni, so se udeleženci posvetovanja, zlasti pa zastopnik Francije profesor Bertrand, ki je tudi pripravil gradivo za to posvetovanje, večkrat sklicevali na navedbe zastopnika Jugoslavije kot na priporočljivo rešitev tega vprašanja.

Respremeba v egiptovski vladi

Kairo, 9. dec. (AFP). Kakor je bilo uradno sporočeno, je predsednik egiptovske vlade Nagib obnovil svojo vlado. Spremembe se nanašajo na ministrstvo za zunanje zadeve in nekatere druge resore. Minister za zunanje zadeve Farag Tajah je večerj podal ostavko in je bil takoj imenovan za egiptovskega veleposlanika v Indiji. Za novega ministra za zunanje zadeve je bil imenovan dosedanji egiptovski veleposlanik v Londonu Mahmud Favzi. Uradni zastopnik generala Nagiba je izjavil, da je moral Nagib septembra letos, ko je podal ostavko predsedniku vlade Ali Maher, čimprej imenovati svoje sodelavce, zaradi česar med njimi ni mogel najti pravih. Sedaj pa, ima možnost izbrati ljudi, za katere sodi, da so najbolj primerni.

Mednarodni žitni kongres v Hamburgu

Zapadno nemška ekonomska agencija VWD sporoča, da bo od 21. do 23. januarja 1953 v Hamburgu mednarodni žitni kongres, na katerem se bodo sestali mednarodni strokovnjaki za žito. 23. januarja pa bo mednarodni borzni seštatek na hamburški borzi.

Tuniški bej Mohamed Al Amin

Enajst držav azijsko-arabskega bloka in Latinske Amerike je predložilo skrbniškemu komiteju predlog resolucije, v katerem zahtevajo neposredno udeležbo pri delu skrbniškega sveta za kvalificirane zastopnike neavtonomnih ozemelj in ozemelj pod skrbitvostvom. Proti predlogu 11 držav so se takoj izjavili zastopniki administrativnih sil — Vel. Britanije, Francije in Belgije. Britanski delegat je dejal, da so zastopniki administrativnih sil edini, ki bi smeli govoriti o ozemljih pod skrbitvostvom.

Kongres delavske zbornice v Trstu kot izraz sovražstva do Jugoslavije

Trst, 9. dec. (Tanjug). Svoji se je končal v Trstu drugi kongres tržaške delavske zbornice. Kongres te iredentistične sindikalne organizacije je bil usmerjen k podžiganju sovinstičnega sovražstva do Jugoslavije ter je imel nimen podpreti zahteve italijanske vlade, da bi se Trst priključil Italiji. Zastopniki italijanskih sindikalnih organizacij so v svojih govorih na kongresu dokazovali, da je Trst del Italije, o težavah tržaških delavcev pa sploh niso govorili, ali pa so se jih dotaknili samo mimogrede. Govori teh zastopnikov so se končavali z vzkliki »Trst je Italija, Italija

Odhod našega poslanika na Japonsko

Beograd, 9. dec. (Tanjug). Sinoči sta odpotovala iz Beograda v Tokio jugoslovski izredni poslanik in pooblaščen minister na Japonskem Maks Bače s svojo družino ter prvi tajnik poslanstva Branko Miljanović, dosedanji tajnik jugoslovskega veleposlanstva v Sofiji.

Maks Bače, dosedanji minister za pomorstvo pri zvezni vladi, je prvi jugoslovski poslanik v Tokiju. V Tokiju sta že svetovalec poslanstva Miša Lev in drugi tajnik poslanstva Rade Blečić.

Vojaški odbor Atlantskega pakta

Pariz, 9. dec. (Reuter). Tri najst načelnikov štabov vojaškega odbora Atlantskega pakta se je danes srečalo v Parizu prvič po konferenci, ki je bila februarja t. l. v Lizboni. Računajo, da bo vojaški odbor sprejel načrte o vključitvi oboroženih sil Grčije in Turčije v sedanje vojaške formacije Atlantskega pakta in da bodo letošnje vendarle dosežene naloge, ki jih je določila lizbonska konferenca, da je treba namreč sestaviti 25 aktivnih in 25 rezervnih kopenskih divizij v Evropi.

Padanje članstva v KP Italije

Rim, 9. decembra (Tanjug). Po podatkih iz zanezljivih virov je padlo število članov komunistične partije Italije v primeri s prejšnjimi leti za več deset tisoč. Kampanja, ki jo izvede komunistična partija vsako leto za zbiranje novih članov, do sedaj ni imela pričakovane uspeha, tako da so dobile nekatere federacije, kot n. pr. v Milanu, Pisi, Genovi, Anconi in drugih središčih ukor, ker se niso dovolj zavzele v tej kampanji. — Vzporedno s to akcijo pa pripravljajo »čiščenje« tako imenovanih sumljivih in nezaupnih oseb, zlasti med intelektualci, ki kažejo znamenja »odklona«. Pred kratkim je bil izključen iz KP Italije Massimo Alvaro, sin znanega pisatelja Corada Alvara. Novo čiščenje nezanesljivih elementov bo baje zajelo predvsem novinarje, umetnike in sploh ljudi svobodnih poklicev.

Oslo, 9. dec. (AFP). Predsednik norveške vlade Torp je izjavil, da Norveška ne bo zmanjšala svojega obrambnega programa. V izjavi, ki jo je dal za časopis »Morgenbladet« je Torp dejal, da ne bo predlagal zmanjšanja obrambnega programa. Norveška je po njegovih besedah v primeri z drugimi državami zaostala v izpolnjevanju obrambnih nalog.

AVSTRIJA SE PRIPRAVLJA NA VOLITVE

Politični boj v okupirani državi

zadeti so tudi srednji sloji), naj pri volitvah predprejo socialistične kandidate.

Socialisti

Na zadnjem kongresu Avstrijske socialistične stranke (SPO) je bil sprejet program, ki spravlja v sklad ideološke in socialne zahteve, ki jih ima stranka, s potrebami države. Avstrijski socialisti imajo sicer od vseh političnih in državnih načel svoje stališče, vendar je malo verjetno, da bi prešli v opozicijo, bodisi, da pri volitvah zmagovali s prejšnjimi, bodisi, da ohranijo svoj doseženi položaj. Čim bi socialisti stopili v opozicijo, bi se Ljudska stranka povezala z »neodvisnimi«, kar bi pa seveda imelo občutne posledice in na notranji in na zunanji položaj avstrijske republike. Pravi zaradi tega morajo biti socialisti pripravljani na nove »kompromise« in na novo koalicijsko sodelovanje z ljudsko stranko. To sicer hromi njihovo dejavnost, toda avstrijski socialisti trenutno ne vidijo drugačne rešitve.

V svojem volilnem programu so socialisti deloma omilili svoje zahteve: glede brezposelnosti se ne zavzemajo več »za popolno zaposlitev«, pač pa zagovarjajo mnenje, da je treba z vsemi sredstvi ohraniti sedanji, relativno visoki nivo zpolovitve in preprečiti nove odpuste. Temu naj bi služila pravilna investicijska in tudi davčna politika. Zato socialisti v svoji volilni kampanji pozivajo vse tiste, ki so nezadovoljni s Kamitzovo finančno politikom (pri-

pač pa so »neodvisni« iz Koroske in Stajerske odstranili svoje dosedanje vodstvo, v katerem je bil najvažnejši salzburški novinar Herbert Kraus, in so za voditelja »Zveze neodvisnih« izbrali veleposlanika in bivšega polkovnika Maxa Stendebacha. Z zmago koroško-stajerske skupine, ki jo vodi Karel Hartlieb, se je težišče »neodvisnih« premaknilo iz Salzburga v Graz, t. j. iz ameriške cone v britansko!

Skrajna desnica

»Zveza neodvisnih« je bila osnovana pred štiri leti v Salzburgu (ameriška cona) z namenom, da združi bivše nacistične. Pri svojem prvem nastopu pri volitvah so »neodvisni« dobili razmeroma veliko število glasov: 489.130 in tako tudi 16 mest v parlamentu. Ta pojav obnavljanja nacizma je bil — in je še danes — pereč in zaskrbljujoč.

Pri nedavnem izrednem kongresu »Zveze neodvisnih« v Grazu je bila glavna tema razpravljanja, kako izvesti fuzijo ali pa doseči vsaj tesno sodelovanje s skupino, ki jo pod imenom »Gibanje za politično obnovo« vodi Ernst Strachwitz, nekdanji voditelj »mladih« v Ljudski stranki. Strachwitz je zbral okrog sebe nekaj mladine, predvsem pa bivše vojaške in oficirske, ki so se bojevali v drugi svetovni vojni na strani Hitlerja. Strachwitz je zaradi svojih »radikalnih« težnj prišel v spor z vodstvom Ljudske stranke, iz katere je izstopil in osnoval svojo desničarsko skupino. V Grazu ni prišlo do fuzije,

Kaj pravzaprav pomeni ta preobrat, je trenutno še težko povedati, dejstvo pa je, da so bili iz vodstva odstranjeni vsi ljudje, ki so se zavzemali za povezavo z Ljudsko stranko, na vodstvo pa so prišli tisti, ki so zelo blizu »velikonemskim idejam«, se pravi: bolj zagrizeni hitlerjevci. To dejstvo pa vzbuja vznemirljive tako v avstrijskih političnih krogih, kakor je imelo odmev tudi v inozemstvu. Volilni aranžman med »Zvezo neodvisnih« in »Gibanjem za politično obnovo« pa naj bi skrajnim desničarjem — bivšim nacistom pripomogel do večjih uspehov!

Kominformovci

Izkušnje so »avstrijskim« kominformovcem dopovedale, da se ne morejo nadejati prevelikega uspeha, če bi na volitvah nastopili z listo KPA. To gre v marsičem na rovaš sovjetskih okupacijskih oblasti in njihovih metod bodisi na političnem kot na gospodarskem področju. Ze pred tremi leti so šli kominformovci na volitve pod geslom »ljudske fronte« (dobilci so 212.651 glasov in 5 poslancev), za katero so pridobili tudi nekatere »leve« socialiste, med njimi tudi Ervina Scharfa. Vendar je tudi ta »ljudska fronta« danes v Avstriji toliko razkrhitana in tako nepomembna (razen seveda v sovjetski okupacijski coni), da so se kominformovci odločili iti na volitve pod drugo krinko, imenovano »ljudska opozicija«. V ta namen so pridobili nekatere intelektualce, ki so v tej »ljudski opoziciji« zasedli vidnejša mesta, medtem ko so pravi organizatorji in voditelji ostali bolj v ozadiju. Bivši voditelj »Demokratske zveze«, ki je razpadla, profesor Dobretsberger je prevzel vodstvo te »ljudske opozicije«, ki računa tudi na propagandni odmev »Svetovnega kongresa pristašev miru«, katerega pripravljajo Moskva prav na Dunaju. Ne glede na kamufližo pa »ljudska opozicija« ne more računati z večjim številom glasov, razen morda nekaj več v sovjetski okupacijski coni in med brezposelnimi na Gornjem Avstrijskem in Stajerskem.

Za večjo vzajemnost med bivšimi borcei

Udeleženci tretjega zasedanja Svetovne Zveze bivših borcev so toplo pozdravili govor jugoslovskega delegata

London, 9. decembra. Včeraj se je v Londonu začelo tretje zasedanje Svetovne federacije bivših borcev. Na zasedanju je tudi jugoslovska delegacija, ki jo vodi generalni podpolkovnik Miloje Milojević, predsednik Zveze vojnih vojaških invalidov Jugoslavije, in Marjan Vovoda, član centralnega odbora Zveze borcev Jugoslav. Približno sto delegatov in opazovalcev zastopa na zasedanju organizacije bivših bojevnikov in invalidov z okoli 20 milijonov članov iz 27 držav vsega sveta. Zasedanje je pozdravil britanski minister za obrambo lord Alexander.

Jugoslovski delegat, generalni podpolkovnik Miloje Milojević, se je zavzemal za politično pomoč tehnično nezadostno razvitim državam ter za to, da bi ozemeljska, politična in druga vprašanja reševali s pogajanjem med prizadetimi državami. Opozarjajoč na agresivni pritisk Sovjetske zveze in njenih satelitov nasproti Jugoslaviji, je generalni podpolkovnik Milojević navedel več podatkov, ki jasno kažejo, da se napetost na mejah Jugoslavije ni zmanjšala. Dalje je jugoslovskega delegata podaril, da bi moralo biti med nacionalnimi organizacijami vojnih veteranov in invalidov več sodelovanja.

Zvišanje cen zlata

London, 9. dec. (Reuter). Predsedniki vlad držav Britanske skupnosti narodov, ki imajo sedaj konferenco v Londonu, so se zedinili, da bi bilo prav, če bi zvišali cene zlata, da bi se razširila svetovna trgovinska zamenjava. Glede na to pripravljajo načrt, po katerem bodo zahtevali od ameriške vlade, naj sodeluje pri revalorizaciji zlata.

Nad 50 mrtvih pri demonstracijah v francoskem Maroku

Rabat, 9. decembra. AFI poroča, da je pri večeršnjih demonstracijah v Casablanci izgubilo življenje 7 Evropejcev, trije pa so bili ranjeni. Policija je večkrat streljala na demonstrante, pri čemer je izgubilo življenje nad 50 maroških nacionalistov in sindikalnih članov. Policija je sinoči začela zasilnevo približno 200 oseb, ki so bile prijete na sestanku v sedežu zveze sindikatov maroške generalne konfederacije dela.

To je torej splošna panorama avstrijskega političnega življenja pred bližnjimi parlamentarnimi volitvami.

O razpoloženju in težnjah med koroškimi Slovenci in o njihovem odnosu do avstrijskih volitev bomo objavili poseben članek.

Volitve bodo 22. februarja 1953. Kampanja v bodočih dveh mesecih pa naj odpre avstrijskim volivcem nove poglede in jih pripravi na odločitve, ki bo slej ko prej važna tako za samo Avstrijo kot za odnose z drugimi državami. —sic

KULturni RAZGLED

MIHA MALEŠ

Brez potnih listov in brez de. viz lahko v Moderni galeriji v Ljubljani prepotujete dobesed del Zahodne Evrope. Res da vrstni red slik ni urejen, kot se nizajo mesta v ozemlju, toda obiskovalec si bo kaj kmalu sestavil celotno potovanje: Benetke, Padova, Monaco, Nica, Marseille, Arles, Lyon, Dijon, Pariz, Le Havre, London, Amsterdam, Rotterdam, Haag, Delft in Bruselj, sama znana imena, pa se nekaj vmesnih postaj. Kdor koli bi poteval sam po teh krajih, bi si jih ogledoval drugače, vsakdo bi odkrival po svojem temperamentu, svojem poklicu, svoji svetovnanazorski usmerjenosti njihove drugačne strani. Verjetno pa bi se večina potnikov vrnila s polno glavo vtisov ter morda polno torbo zapiskov in ko bi nato skušali svojim pozornim poslušalcem predočiti vse ono, kar so sami videli, bi najbrže brez, močno zastokali: »Z besedami se to pač ne da povedati, besede so tako revne v primeri z resnično podobo teh mest.«

monotipijami, litografurami in litografijami prikazuje žetev svojega študijskega potovanja. Njegovo zanimanje na tej poti je veljalo skoraj izključno celoveku in pokrajini, ki nosi močan pečat človeškega dela, saj prevladujejo mestne vedute, med njimi mnogi spomeniki arhitekture. Torej človek-umetnik, ustvarjalec in oblikovalec narave pritega vso Malešovo pozornost. Najpogosteje obravnava motive s pogledi na mestne ulice in trge, nekaj hiš, morda s poslopji na nizkem obzorju in preko polovice slike nategnjenim nebom. Med slavnimi spomeniki arhitekture naj omenim le Versailles, katedralo Notre-Dame v Parizu, slavolok Carrousel, Veliko opero v Parizu, parlament in grad Tower v Londonu, Veliki trg v Bruslju in Kanal Grande v Benetkah. Pobudo za figuralne motive pa je dal Malešu predvsem Mednarodni študentski festival v Parizu, umetniki na Montmartre in Montparnasse, slikoviti tipi vele mestnih ulic in umetnine v louverškem muzeju, katerih bistveno lepoto je hotel s postvarjanjem izluščiti. Cvetje in divje rase so edina tihotajna. Vso to snov je obdelal v štiri-ih tehnikah, dveh črno-belih: litografiji in litografurami, in dveh

barvnih: olju in monotipiji. Oljnate slike na razstavi predstavljajo nedvomno njen šibkejši del. V oljih je Maleš kot umetnika osebnost s svojimi značilnimi potezami mnogo neizrazitejši kot v grafičnih tehnikah. Neprimerno bolj zvest svojemu predmetu, ga prizadev, no skonstruirati na platno, kjer mu podajanje mokrega, izpremenljivega neba, neizve svetlobe in v ubitih barvnih ploskev res uspe, toda celota ne nosi slikarjevega močnega pečata in se nam ne vtisne v spomin s svojo resničnostjo, močnejšo od resnice same. Soseščina monotipij jim je brez dvoma v škodo. Monotipija, enkratni odtis s primernimi barvami na različno podlago, pa naj bo to cinkova plošča, kamen, marmor,

Miha Maleš: Tanja, London 1951

steklo, naslikane podobe, se je proti koncu zadnjega stoletja razširila in ima danes mnogo ljubiteljev, v Malešu pa s svojega mojstra. Vsaka teh slik je praznik za oko. Pesen barv in linij, včasih nežna in mehka, včasih trda, skoraj mračna. Botanični vrh ekotičnih rastlin v Monte Carlu nam s svojimi silovitimi zeleno-rdečo-oranžnimi barvnimi potezami pričara vso strupeno ozračje, ki obdaja lepe ubjalne raste ekotične rastline. Tu nam dediščina francoske fauvistične šole najmočnejše pada v oči. Predmestje v Arlesu je čisto mediteransko, ostro rezane ploskve, močni barvni kontrasti in močna svetloba nas spominjajo na Spacala, čeprav je Maleš se tu, kjer mu je najbližji, mehkejši in elegantnejši. Velika Opera v Parizu je zanimiva v svoji čisto grafični obdelavi, kjer se zdi običajni proces dela obrnjen: namesto osnovne risbe in nanjo nanešene barve, je barvno dno porisano s črno-belo risbo, ki nam kot dekorativni vzorec pričara v nekaj potezah vizijo te močnejše zgradbe. Vsaka pokrajina je tu oblikovana v svoji značilni atmosferi, dobro zadeta, kot bi dejali. Egiptanska nosilka obrednih darov je iz ene tehnike v drugo prenešana umetnina; originalni model je lesen pobarvan kipec, pri Malešu pa monotipija. Podobni sta si kot sestri. Maleševa Egiptanka je naravnost realistično verno podana, s kosarom na glavi, vazo v roki, tesno se prilagajajo vzorčasto

obloko — pa kljub temu vsebuje vse prvine svojega Maleševskega sloga. Fina silhueta se ostro odraža na monotonem dnu, rdeče ustnice so edina žarčasta barva, vzorec na obleki ovija telo kot ornament, celota pa učinkuje kot melodija nežnih valovitih črt in združanih barv. Litografije, še bolj pa litografure nam ta vtis pesniškega, zlasti liričnega razpoloženja še potrdijo. Čeprav so primerjave dveh različnih panog umetnosti tvegane, vendar ne moremo najti nekaterim Maleševim litografuram boljše primere kot v glasbi. Fino, kaligrafično čista risba in težak masiven ornament v obleki ali nežen valujoč obris in ostro sekane ravne črte, sta kot dva prepletajoča se motiva glasbenega stavka. Te podobe nam je Maleš ustvaril po objektivno dani resničnosti, vendar je ta svet samo njegov in že izbor motivov in njih obdelava postavljata meje njegovi umetniški osebnosti. Malešu je zunanji svet le pobudnik črtnih zamav, iz katerih nato gradi svoj lastni notranji svet, ki nam ga v umetninah razkriva. Na svoji poti skozi velika mesta je slikar obstal le tu in tam, kjer je njegovo oko ostrmelno nad drzno barvno harmonijo, nad borbo črt, nad nenavadnim človeškim profilom v mestnem vrvežu. Vidi le ono, kar s čemerki razburj njegovo umetniško občutljivost, vse ostalo gre mimo njega brez sledu. Vsak razumsko kritičen odnos

do teh vele mestnih vtisov mu je tuj in ga kot umetnika ne zanima. Svet gleda dovolj od daleč, da izginjajo neslikovite podrobnosti, kar pa mu ostane, se kot mehka gline izpreminja pod prsti njegovih rok v sestavine maleševskega umetnostnega sveta. V izbiri motivov smo ugotovili na prvem mestu po človeku oblikovano pokrajino in nato folklorne motive, kamor lahko uvrstimo vse boheme, študente, vagabunde in podobne izbranec, ki tvorijo pač folkloro velikih mest. Značilna je monotipija: žerjavi in velesjemu v Parizu, ki kot samo uporabna, surova železna gradnja učinkuje v naravi naravnost groteskno, Malešu se je posrečilo ustvariti iz tega motiva močno dekorativno kompozicijo, ki pa nosi v sebi skoraj tragično občutje, izhajajoče iz barv in linij. Miselni svet, ki ga slikar posreduje, je skromen, čustvenosti se izogiba, vsa njegova moč je v vrednotah skoraj izključno estetskega značaja. Tu je mojster. V njegovem popolnem obvladovanju tehničnih sredstev ne naleti njegova zamisel pri realiziranju na nobene ovire več in lahko bi trdili o tej ali oni sliki, da ji je stil namen. V velikem številu in kratki dobi dveh let izvršenih del ni vse enako kvalitativno in ponavljajoče se motivi nam razkrivajo slikarjevo prijeme, ki so starejši in konstantnejši, kot bi na prvi pogled sodili. Maleš točno pozna meje svoje zmog-

ljivosti ter nam tudi sedaj ustvarja le iz svojega, vsakemu drugemu slovenskemu umetniku tako različnega sveta. V celotnem mozaiku slovenske umetnosti so Maleševa dela tako svojska, da mu začuden iščem rodnikov. Barvna kultura je pač že od impresionistične dobe pri nas doma, toda kjer je vzel svoj čut za linijo, izreden smisel za dekorativnost celote? Tu moramo v domači umetnosti poseči nazaj preko 19. stoletja in poiskati tudi v tujini. Vendar nam noben rodnikov Maleševa ne bo razložil, saj je vse vplive osvojil, prerastel in ostal sam sebi zvest. Le bolj pristjen je postal, otrešel se je vsega narejenega in šel mimo tako raznolike in nasilne zahodne umetnosti, ne da bi ga osvojila, zvest sebi in svoji zemlji. Tvori most med to umetnostjo in nami, ker ji je po svojem estetskem vrednotenju umetnosti bližji kot večina naših, svoje korenine pa ima trdno zakopane v domačih tleh. S svojo razstavo nam je Maleš prikazal vrsto del, ki nima bogatijo slovensko umetnost in ji ustvarjajo sloves raznolikosti in bogastva. To je pač eno onih prišči, na katerem se lahko uveljavimo, in vabilo, ki ga je prejel Maleš za razstavo v Heidelbergu, dokazuje, da ga je tujnica opazila. Mi pa smo mu hvalažni za lepo potovanje, ki nam daje s svojo umetnostjo pričaral.

Jelisava Coplč

NEPOSREDNI PROIZVAJALCI SO IZVOLILI SVOJE ZASTOPNIKE

O poteku volitev v zbor proizvajalcev v naših podjetjih smo že precej pisali, vendar prihajajo o tem še vedno številni dopisi iz vseh krajev Slovenije. To nam kaže, da so se delavci, kmetje iz zadrug, obrtniki itd. dobro zavedali velikega pomena teh volitev. Ker vseh dopisov v celoti ne moremo objaviti, jih objavljamo samo v izvlečkih:

Kaj je bilo napak v Celju?

Na volitve odbornikov v zbor proizvajalcev so se vsi celjski delovni kolektivi dobro pripravili. Zasedanja delavskih svetov oz. volilni sestanki delegatov so bili izredno dobro obiskani. Vendar ne moremo mimo napake, ki se je pokazala že v sami volilni kampanji. V mnogih celjskih delovnih kolektivih se je namreč uveljavilo mnenje, da ženske niso sposobne voditi odgovorne naloge v zborih proizvajalcev. Da je to sovražna sesija našlo ugodna tla bilo v največjih delovnih kolektivih, nam potrjuje dejstvo, da sta od 27 izvoljenih kandidatov v mestni zbor proizvajalcev bili izvoljeni samo dve ženi. Tak rezultat volitev meče slabo luč na delovne kolektive, posebno bi zato, ker moški delavci najboljše vidijo, kako se naše delovne žene rano ob razmišljanju s moškimi sodelavci pripravljajo za pravočasno izpolnjevanje proizvodnih nalog.

Delavski svet tovarne emalirane posode je izvolil od 19 predlaganih kandidatov 6 odbornikov. Vse štiri predlagane ženske delavke so dobile precejšnjo število glasov in niso bile izvoljene. Tak volilni rezultat je tam naj razumljiv, ker je v tovarni emalirane posode zaposlenih okoli 50% žena.

V Cinkarni, drugem največjem kolektivu v Celju, so bili izvoljeni samo moški. To še nekoliko gre, saj so v tej tovarni ženske delavke v veliki manjšini. V tovarni perila je dobila največ glasov predelavka Rozika Kranjc. Na volilnem sestanku celjskih obrtnikov sta se tudi tokrat borila med seboj dva tabora: privatni in socialistični sektor. Z enim glasom več je zmagal kandidat, ki ga je predlagala sindikalna podružnica obrtnih delavcev, pek Anton Vrenko. Najburnejši je bil sestanek delegatov podjetja DES, »Prevoznikova, SAP in »Avto-Obnova«, ki se je moral zaradi neodločenega rezultata prvega dneva volitev ponoviti naslednji dan.

Ljubljanski obrtniki so izvolili štiri odbornike. Prejšnji tork se je zbralo v veliki dvorani Doma sindikatov skoraj 350 delegatov-obrtnikov in obrtnih delavcev, da bi izvolili odbornike za mestni zbor proizvajalcev.

Delegati so predlagali obrtnike iz socialističnega in zasebnega sektorja; vsak predlagatelj pa je podal tudi kratko oceno o delu in zadržanju predlaganega kandidata. Pri predlaganju kandidatov pa se je pokazalo tudi staro čehovstvo nekaterih privatnih obrtnikov, ki na morejlo prikriti svojega nezamujevanja za državni in združeni sektor obrtništvu. Tako je neki delegat, privatni obrtnik, predlagal celotno listo štirih kandidatov, od katerih so bili prav vsi privatni mojstri. V zboru proizvajalcev naj bi menda po njegovem mnenju zastopali celotna obrtništvu samo privatni obrtniki. Ker predlagatelj tudi ni podal nobenega stvarnega razloga, zakaj predlaga prav te obrtnike in tudi ni podal o njih niti kakšne ocene, je vzbudil med mnogimi delegati precejšnje negotovnosti.

Na kandidatsko listo se prišlo vseh 12 predlaganih kandidatov, od katerih jih je bila polovica iz socialističnega sektorja in polovica iz privatnega sektorja obrtništvu. Izvoljeni so bili: sobosilniškarski pomočnik Franc Bagaja, državni knjigovodski obrtni mojster Franjo Vertrih in državni krojaški mojster Fanci Zigon — vsi trije iz socialističnega sektorja obrtništvu — ter ključavničarski mojster Janez Brilli iz privatnega sektorja.

V kočevskem okraju je čez 70 delegatov obrtnikov in obrtnih delavcev volilo dva odbornika. Volitve, za katere je vladalo veliko zanimanje, so pokazale, da so volivci res trezno premislili in pošteno pretehtali vprašanje, kdo naj bo njihov odbornik. Izmed 15 predlaganih kandidatov sta bila izvoljena Miha Kogoj, obrtni delavec in predsednik okrajne obrtne zbornice ter Franc Pahulje, predsednik odbora mizarskega podjetja.

V Cрномlju so delegati obrtnikov in obrtnih delavcev izvolili tri odbornike v zbor proizvajalcev, ki bo štel 21 članov. Poleg kolonarskega hrošča se je pojavil letos v okolici Sempetra in Solikana tudi ameriški kapar. Mestni ljudski odbor Nova Gorica in občinski ljudski odbor Sempetra pri Gorici sta sosedaj uvedla obvezno zimsko skropiljenje in čiščenje sadnega drevja. Kmetom in zadrugam pa pomagala predvsem ekipa za zaščito rastlin. V Srednjem Posočju in Levju pri Gorici sta sosedaj uvedli obvezno zimsko skropiljenje in čiščenje sadnega drevja. Kmetom in zadrugam pa pomagala predvsem ekipa za zaščito rastlin. V Srednjem Posočju in Levju pri Gorici sta sosedaj uvedli obvezno zimsko skropiljenje in čiščenje sadnega drevja. Kmetom in zadrugam pa pomagala predvsem ekipa za zaščito rastlin.

Delegati so predlagali obrtnike iz socialističnega in zasebnega sektorja; vsak predlagatelj pa je podal tudi kratko oceno o delu in zadržanju predlaganega kandidata. Pri predlaganju kandidatov pa se je pokazalo tudi staro čehovstvo nekaterih privatnih obrtnikov, ki na morejlo prikriti svojega nezamujevanja za državni in združeni sektor obrtništvu. Tako je neki delegat, privatni obrtnik, predlagal celotno listo štirih kandidatov, od katerih so bili prav vsi privatni mojstri. V zboru proizvajalcev naj bi menda po njegovem mnenju zastopali celotna obrtništvu samo privatni obrtniki. Ker predlagatelj tudi ni podal nobenega stvarnega razloga, zakaj predlaga prav te obrtnike in tudi ni podal o njih niti kakšne ocene, je vzbudil med mnogimi delegati precejšnje negotovnosti.

Na kandidatsko listo se prišlo vseh 12 predlaganih kandidatov, od katerih jih je bila polovica iz socialističnega sektorja in polovica iz privatnega sektorja obrtništvu. Izvoljeni so bili: sobosilniškarski pomočnik Franc Bagaja, državni knjigovodski obrtni mojster Franjo Vertrih in državni krojaški mojster Fanci Zigon — vsi trije iz socialističnega sektorja obrtništvu — ter ključavničarski mojster Janez Brilli iz privatnega sektorja.

V kočevskem okraju je čez 70 delegatov obrtnikov in obrtnih delavcev volilo dva odbornika. Volitve, za katere je vladalo veliko zanimanje, so pokazale, da so volivci res trezno premislili in pošteno pretehtali vprašanje, kdo naj bo njihov odbornik. Izmed 15 predlaganih kandidatov sta bila izvoljena Miha Kogoj, obrtni delavec in predsednik okrajne obrtne zbornice ter Franc Pahulje, predsednik odbora mizarskega podjetja.

V Cрномlju so delegati obrtnikov in obrtnih delavcev izvolili tri odbornike v zbor proizvajalcev, ki bo štel 21 članov. Poleg kolonarskega hrošča se je pojavil letos v okolici Sempetra in Solikana tudi ameriški kapar. Mestni ljudski odbor Nova Gorica in občinski ljudski odbor Sempetra pri Gorici sta sosedaj uvedla obvezno zimsko skropiljenje in čiščenje sadnega drevja. Kmetom in zadrugam pa pomagala predvsem ekipa za zaščito rastlin. V Srednjem Posočju in Levju pri Gorici sta sosedaj uvedli obvezno zimsko skropiljenje in čiščenje sadnega drevja. Kmetom in zadrugam pa pomagala predvsem ekipa za zaščito rastlin.

Delegati so predlagali obrtnike iz socialističnega in zasebnega sektorja; vsak predlagatelj pa je podal tudi kratko oceno o delu in zadržanju predlaganega kandidata. Pri predlaganju kandidatov pa se je pokazalo tudi staro čehovstvo nekaterih privatnih obrtnikov, ki na morejlo prikriti svojega nezamujevanja za državni in združeni sektor obrtništvu. Tako je neki delegat, privatni obrtnik, predlagal celotno listo štirih kandidatov, od katerih so bili prav vsi privatni mojstri. V zboru proizvajalcev naj bi menda po njegovem mnenju zastopali celotna obrtništvu samo privatni obrtniki. Ker predlagatelj tudi ni podal nobenega stvarnega razloga, zakaj predlaga prav te obrtnike in tudi ni podal o njih niti kakšne ocene, je vzbudil med mnogimi delegati precejšnje negotovnosti.

Na kandidatsko listo se prišlo vseh 12 predlaganih kandidatov, od katerih jih je bila polovica iz socialističnega sektorja in polovica iz privatnega sektorja obrtništvu. Izvoljeni so bili: sobosilniškarski pomočnik Franc Bagaja, državni knjigovodski obrtni mojster Franjo Vertrih in državni krojaški mojster Fanci Zigon — vsi trije iz socialističnega sektorja obrtništvu — ter ključavničarski mojster Janez Brilli iz privatnega sektorja.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug iz Gabrovke, Kresnic, Pesnice, Litije, Jablanice, Prežganj, Vel. Kostreznice, Vač in Hotiča so se zbrali na volišču v Smartnem pri Litiji. Od 70 delegatov jih je manjkalo le 6, in še ti so opravili svojo odločitev. Zivahno so sledili gospodarski in družbeno politični razpravi o vlogi zborov proizvajalcev, v katerega so izvolili enega odbornika. Vse delegacije so želele imeti svojega predstavnika že v sami volilni komisiji, zato je bilo pričakovati, da se bo med njimi razvila živahna borba za odborniko mesto. In tako je bilo. Za odborniko mesto je bil odobren iz njihove zadrug. Nadaljnja razprava pa je pokazala, da je želja vseh, da naj bo odbornik iz katere koli kmetijske zadrug, samo da je napreden kmet in dober zadrugnik. Predlagali so pet kandidatov, najnaprednejših kmetov — zadrugnikov splošnih kmetijskih zadrug, izvolili pa so Ludvika Vidica, predsednika KZ Smartno pri Litiji.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

Delegati splošnih kmetijskih zadrug okraja Trbovlje so izvolili za zbor proizvajalcev enega odbornika. Izjemoma je bila tukaj udeležba opekaj slona, saj je bilo od 40 izvoljenih delegatov prisotnih le 29 delegatov. Izvolili so Jožeta Slaka, kmeta iz Svibnega pri Radečah.

V Tuhinjski dolini uvažajo rodovniške knjige

Kmetijska zadruga v Lazah je ena izmed najmočnejših v Tuhinjski dolini. Prizadeva si, da bi svojo dejavnost čim bolj razširila. Sedaj odkupuje les, krompir in druge kmetijske pridelke. Čeprav v teh krajih krompir ne uspeva dobro, ga je odkupila ta zadruga dosedaj 8 vagonov. Velike zasluge za uspešen razvoj zadrug ima poslovodja tov. Peter Boleha, ki skrbi, da je na zalogi vedno dovolj skropiva, umetnih gnojil in drugih predmetov. Pohvale vredno je tudi delo tajnika upravne odbora.

Važna gospodarska panoga v teh krajih je živinoreja. Zadrugniki so uvedli sedaj rodovniške knjige. Gojili bodo le zdravo in močno plemensko živino. V Lazah, Smartnem in Srednji vasi so že izvedli sprejem živine v rodovnik. O pomenu rodovniškega za dobro vzgojo živine in o živinorejstvu nasploh je govoril na zadnjem zborovanju živinorejcev tov. inž. Simončič. Z zanimivim predavanjem je zelo zainteresiral vse poslušalce.

V decembru bodo pričeli s poukom na dvoletni kmetijski nadaljevalni šoli, kjer bo izpopolnila svoje strokovno znanje predvsem mladina. P. J.

»Partizanka« bo prihodnje leto vozila turiste od Benetk do Pireja

Jadranska linijska plovba je sklenila pogodbo s švicarskim turističnim uradom o najemu parnika »Partizanka«. Ladja bo poleti 1953 15 dni prevažala inozemske turiste od Benetk do Pireja. Pogodba je zelo ugodna za Jadransko linijsko plovbo, ki bo dobila za najem ladje 1800 dolarjev na dan.

Iz teh primerov vidimo, da ne gre za event. enkratno pomoč v računski ali pri tehtanju, temveč za stalno prakso fakturiranja nižje teže in dobre kupčije. Način, kako sta se za te vrste poslov dogovorila naš prodajalec in italijanski kupec, nam ni znan, prav gotovo pa sta bila o tem dogovorjena. Zato se ne smemo čuditi vprašanju italijanske carinike, ki je ob pregledu živine na meji posmejljivo vprašal, ali se naša živina na potovanju redi.

To podjetje torej ni kršilo samo sporazumnega dogovora o cenah, ampak tudi osnovna načela poslovanja, in so ti prekršili, kajor že rečeno, kriminalnega značaja.

M. F. Ljubljana. — Vaš mož je moral zaradi bolezni prekiniti študij na tehniški visoki šoli in je s tem izgubil pravico do brezplačne zdravstvene oskrbe pri Zdravstvenem fondu in je imel na dan 15. sept. 1952 že 10 let, 6 mesecev in 18 dni vstevne dobe za napredovanje, s čimer bi seveda temu primerno prejel napredovanje v višji plačni razred. Zahtevate preko persoonske komisije OLO ustrežno popravilo odločbe.

A. L. MARIBOR. — Kot višji inšpektor pri OLO ste imeli pravico do rezijske vožnje v I. razredu vseh vlakov. Leto 1950 ste bili upokojeni in ste tudi kot upokojenec uživali sprta isto ugodnost. Letos pa vam je železniška postaja odklonila pravico do II. razreda ter vam priznala ugodnost samo za II. razred. Ali je postopek železniške postaje pravičen?

Postopek ni pravičen. Železniški upokojenci obdržijo za upokojitveno isto vozno ugodnost, kot so jih imeli na dan 15. sept. 1952, s čimer se na osek za vozne objave pri Ljubljanski železniški direkciji.

V. M. NOVI SAD. — V katero plačilno skupino bi se moral prijaviti v službo v zvezi s 14. členom pravilnika o nazivih in plačah plačilnih uslužbencev bi se moral navesti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Invalidnina prične teči z dnem, s katerim je uveljavljen kot tak. Ko se pri priznanju invalidnosti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Invalidnina prične teči z dnem, s katerim je uveljavljen kot tak. Ko se pri priznanju invalidnosti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Invalidnina prične teči z dnem, s katerim je uveljavljen kot tak. Ko se pri priznanju invalidnosti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Škodljiva kupčija

Uvozno-izvozna bilanca je v narodnem gospodarstvu vsake države bistvena postavka pri reševanju gospodarskega položaja. Glede na našo zaradi šele letos zmanjšano kmetijsko proizvodnjo smo dolžni, urejati naš izvoz in uvoz v tem smislu, da najdemo primerno izhodo blaga, ki ga v notranjem prometu lahko pogrešamo in tako ustvarimo pogoje za čim uspešnejšo zunanjo trgovino. Poleg industrijskih predmetov, ki smo jih začeli zaradi tega v večji meri izvažati, nadaljevanje v dopustni meri tudi z izvozom tistih živil, ki jih kljub zmanjšani kmetijski proizvodnji lahko pogrešamo, da tako ustvarimo čim večji prihodni deviz.

Od važnejših živil izvažamo predvsem živino v več evropskih državah, med drugim tudi v Italijo. Naloga izvoznih podjetij naj bi bila, da dosežejo na tujem trgu čim ugodnejšo ceno. Vendar nekatera podjetja ne razumejo ali nečejo razumeti, da je uspeh na zunanjem trgu odvisen od enotnega nastopa. Izvozna podjetja so se zato na skupnem sestanku dogovorila, da bodo izvažala pod istimi pogoji in po dogovorjenih cenah. Tega dogovora pa se ne držijo vsa podjetja, čeprav je bil sprejet sporazumno. Tak primer nedisciplin je pokazalo med drugimi podjetje »Vojvodina-Coop« iz Novogorja.

Primer	Enota mere	Fakturna teža	Dejanska teža	Razlika
1.	kg	38.373.—	44.013.—	5.640.—
2.	kg	6.935.—	7.576.—	641.—
3.	kg	12.000.—	15.454.—	3.454.—
4.	kg	8.500.—	11.424.—	2.924.—
5.	kg	34.350.—	48.180.—	13.830.—

Proti vsem takim in podobnim pojavom moramo nastopiti najostreje. Ne gre samo za nepravilno poslovanje in škodljivo sklepanje pogodb, ki kvartir ugled našim izvoznim podjetjem in državi, temveč tudi za pobijanje poslovne morale. Statuti trgovskih zbornic določajo za kršilce načel poslovne morale postopek pred častniškim sodišči, ki lahko izrekajo ostre moralne kazni. Poleg tega pa moramo vztrajati, da se proti takim podjetjem izvajajo tudi najostrejši gospodarsko-upravni ukrepi, proti odgovornim osebam pa je uvedbi kazenski postopek zaradi nevestnega gospodarskega poslovanja in izstavljanja listin v žano vžino.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

M. F. Ljubljana. — Vaš mož je moral zaradi bolezni prekiniti študij na tehniški visoki šoli in je s tem izgubil pravico do brezplačne zdravstvene oskrbe pri Zdravstvenem fondu in je imel na dan 15. sept. 1952 že 10 let, 6 mesecev in 18 dni vstevne dobe za napredovanje, s čimer bi seveda temu primerno prejel napredovanje v višji plačni razred. Zahtevate preko persoonske komisije OLO ustrežno popravilo odločbe.

A. L. MARIBOR. — Kot višji inšpektor pri OLO ste imeli pravico do rezijske vožnje v I. razredu vseh vlakov. Leto 1950 ste bili upokojeni in ste tudi kot upokojenec uživali sprta isto ugodnost. Letos pa vam je železniška postaja odklonila pravico do II. razreda ter vam priznala ugodnost samo za II. razred. Ali je postopek železniške postaje pravičen?

Postopek ni pravičen. Železniški upokojenci obdržijo za upokojitveno isto vozno ugodnost, kot so jih imeli na dan 15. sept. 1952, s čimer se na osek za vozne objave pri Ljubljanski železniški direkciji.

V. M. NOVI SAD. — V katero plačilno skupino bi se moral prijaviti v službo v zvezi s 14. členom pravilnika o nazivih in plačah plačilnih uslužbencev bi se moral navesti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Invalidnina prične teči z dnem, s katerim je uveljavljen kot tak. Ko se pri priznanju invalidnosti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Invalidnina prične teči z dnem, s katerim je uveljavljen kot tak. Ko se pri priznanju invalidnosti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

K. J. BITNJE. — Vprašujete, od kdaj prične teči invalidnina socialnega zavarovanja; ali od dneva vloženega prošnje za priznanje nove oškodbe, ali od dneva, ko je zdravniška komisija priznala za nesposobnega za delo. Kako je v tem primeru z otroškimi dodatki?

Invalidnina prične teči z dnem, s katerim je uveljavljen kot tak. Ko se pri priznanju invalidnosti plačilni razred in plačilna pomožna pisarniškega referenta.

Goriškim kmetom, zadrugam in ekipi za zaščito rastlin se obeta veliko dela

Znano je, da je Goriška med pokrajinama, kjer uničuje kolonarski hrošč v velikem obsegu krompirjeve nasade. Tako, ko se je pojavil, so ustanovili pri okrajnem ljudskem odboru poseben odbor za zaščito kolonarskega hrošča, iz katerega se je pozneje razvila ekipa za zaščito rastlin.

Letošnji redni množični pregledi krompiriške so bili uspešni, tako da je bil vsaj del hroščkega restek pojav. To je kmete nekoliko uspevalo in splohnela je bojazen, da bodo ob letošnji pridelavi. V jeseni so zatiranje zamemarili, kar pa se jim je brloko maščevalo. Iz znanja mlačnih izdelkov, katerih količina je padala iz dneva v dan. Vrh tega pa je večina teh mlekarn delala protizakonito. Medtem ko so se vključile mlekarnice v višjem inšpektoratu okraju, izvajajo letni in solobne kmetijske zadrug, sta to storili v istem času v tolmuskem okraju le mlekarni v Soči in Idriščani. Sele v zadnjih mesecih se je vključilo v kmetijske zadrug nad 69 mlekarn. Ostale sedaj v celoti ne obratujejo. Upravni odbori zadrug morajo poskrbeti, da se bodo priključile zadrugam že preostale mlekarnice. Pri tej reorganizaciji naj sodelujejo tudi občinski ljudski odbori, ki marsikje še niso zavzeli pravičnega stališča do njih.

Reorganizacija „divjih“ mlekarn na Tolmuskem

O delu tako imenovanih »divjih« mlekarn na Tolmuskem smo že večkrat poročali. Dosele je delalo v teh krajih 87 takšnih mlekarn. Ukvarjale so se s proizvodnjo mlačnih izdelkov, katerih količina je padala iz dneva v dan. Vrh tega pa je večina teh mlekarn delala protizakonito. Medtem ko so se vključile mlekarnice v višjem inšpektoratu okraju, izvajajo letni in solobne kmetijske zadrug, sta to storili v istem času v tolmuskem okraju le mlekarni v Soči in Idriščani. Sele v zadnjih mesecih se je vključilo v kmetijske zadrug nad 69 mlekarn. Ostale sedaj v celoti ne obratujejo. Upravni odbori zadrug morajo poskrbeti, da se bodo priključile zadrugam že preostale mlekarnice. Pri tej reorganizaciji naj sodelujejo tudi občinski ljudski odbori, ki marsikje še niso zavzeli pravičnega stališča do njih.

O delu tako imenovanih »divjih« mlekarn na Tolmuskem smo že večkrat poročali. Dosele je delalo v teh krajih 87 takšnih mlekarn. Ukvarjale so se s proizvodnjo mlačnih izdelkov, katerih količina je padala iz dneva v dan. Vrh tega pa je večina teh mlekarn delala protizakonito. Medtem ko so se vključile mlekarnice v višjem inšpektoratu okraju, izvajajo letni in solobne kmetijske zadrug, sta to storili v istem času v tolmuskem okraju le mlekarni v Soči in Idriščani. Sele v zadnjih mesecih se je vključilo v kmetijske zadrug nad 69 mlekarn. Ostale sedaj v celoti ne obratujejo. Upravni odbori zadrug morajo poskrbeti, da se bodo priključile zadrugam že preostale mlekarnice. Pri tej reorganizaciji naj sodelujejo tudi občinski ljudski odbori, ki marsikje še niso zavzeli pravičnega stališča do njih.

O delu tako imenovanih »divjih« mlekarn na Tolmuskem smo že večkrat poročali. Dosele je delalo v teh krajih 87 takšnih mlekarn. Ukvarjale so se s proizvodnjo mlačnih izdelkov, katerih količina je padala iz dneva v dan. Vrh tega pa je večina teh mlekarn delala protizakonito. Medtem ko so se vključile mlekarnice v višjem inšpektoratu okraju, izvajajo letni in solobne kmetijske zadrug, sta to storili v istem času v tolmuskem okraju le mlekarni v Soči in Idriščani. Sele v zadnjih mesecih se je vključilo v kmetijske zadrug nad 69 mlekarn. Ostale sedaj v celoti ne obratujejo. Upravni odbori zadrug morajo poskrbeti, da se bodo priključile zadrugam že preostale mlekarnice. Pri tej reorganizaciji naj sodelujejo tudi občinski ljudski odbori, ki marsikje še niso zavzeli pravičnega stališča do njih.

O delu tako imenovanih »divjih« mlekarn na Tolmuskem smo že večkrat poročali. Dosele je delalo v teh krajih 87 takšnih mlekarn. Ukvarjale so se s proizvodnjo mlačnih izdelkov, katerih količina je padala iz dneva v dan. Vrh tega pa je večina teh mlekarn delala protizakonito. Medtem ko so se vključile mlekarnice v višjem inšpektoratu okraju, izvajajo letni in solobne kmetijske zadrug, sta to storili v istem času v tolmuskem okraju le mlekarni v Soči in Idriščani. Sele v zadnjih mesecih se je vključilo v kmetijske zadrug nad 69 mlekarn. Ostale sedaj v celoti ne obratujejo. Upravni odbori zadrug morajo poskrbeti, da se bodo priključile zadrugam že preostale mlekarnice. Pri tej reorganizaciji naj sodelujejo tudi občinski ljudski odbori, ki marsikje še niso zavzeli pravičnega stališča do njih.

O delu tako imenovanih »divjih« mlekarn na Tolmuskem smo že večkrat poročali. Dosele je delalo v teh krajih 87 takšnih mlekarn. Ukvarjale so se s proizvodnjo mlačnih izdelkov, katerih količina je padala iz dneva v dan. Vrh tega pa je večina teh mlekarn delala protizakonito. Medtem ko so se vključile mlekarnice v višjem inšpektoratu okraju, izvajajo letni in solobne kmetijske zadrug, sta to storili v istem času v tolmuskem okraju le mlekarni v Soči in Idriščani. Sele v zadnjih mesecih se je vključilo v kmetijske zadrug nad 69 mlekarn. Ostale sedaj v celoti ne obratujejo. Upravni odbori zadrug morajo poskrbeti,

S skupščine Zavoda za socialno zavarovanje

Za Celje in okolico

V dvorani Doma sindikatov v Celju je bila prva skupščina Zavoda za socialno zavarovanje za Celje in okolico. Poleg okoli 70 izvoljenih članov okrajne skupščine Zavoda so se tega zasedanja udeležili še direktor Zavoda za socialno zavarovanje LRS tov. Hartman, organizacijski sekretar MK ZKS tov. Alojz Trpič ter tajnik Okrajnega sindikalnega sveta tov. Rudi Peperko.

Po izvolitvi tov. Adolfa Urbaniča za stalnega predsednika skupščine Zavoda je o delu časnega odbora Zavoda za socialno zavarovanje za Celje in okolico poročal njegov dosedanj predsednik Karel Bizjak.

Zavod za socialno zavarovanje za Celje in okolico ima 28.965 zavarovancev z 616 delodajalci državnega sektorja ter 852 delodajalci privatnega sektorja. V njegovem območju živi še okrog 9700 upokojevcv. Začetni odbor je sklenil, da se ustanovita izpostavi v Rogški Slatini ter v Slov. Konjicah. Stalež bolnikov je sicer v primerjavi z lanskim letom nekoliko padel, je pa pri 3,51% še vedno previsok. V septembru in oktobru letos pa je odstotek bolnikov silno narasel, tako da je samo v septembru in oktobru zaradi bolezenskega stanja izgubilo narodno gospodarstvo nekaj nad 35 milijonov dinarjev! Delovnih nezdod je bilo v 1951. letu prijavljenih 1390, od tega 11 smrtnih primerov, a postopek za priznanje invalidnosti je bil uveden v 77 primerih. Letos je bilo do konca oktobra prijavljenih 1342 nezgodnih primerov, med njimi 8 smrtnih, za priznanje invalidnosti pa je bilo uvedenih 76 postopkov. Med prijaviteljmi nesrečami je precej prometnih, ki jih zavarovanci utrpel na poti v tovarno ali pa, ko se vračajo s kolesov z dela domov. Značilno je, da so delovne nesreče zelo pogosto v ponedeljskih in dnevih po izplačilu rednih zaslužkov.

Invalidskih in pokojninskih zahtevkov je bilo lani 1503, letos pa že 1561. V tem obdobju je bilo izplačanih iz računa socialnega zavarovanja skupaj 613.256.110 dinarjev. Med temi izdatki zavzemajo najvišjo postavko otroški dodatki in sicer 501.078.564 dinarjev. Višina izplačane oskrbine (nad 66 milijonov dinarjev) pa občutno narašča v pomladanskih in poletnih mesecih, ko se začena kmetijsko delo. Izplačevanje otroških dodatkov so podjetja posvečala premalo pozornosti. Zaradi tega je bilo samo letos neupravičeno izplačanih na račun otroških dodatkov nad tri milijone dinarjev. De združitev obeh zavodov je bilo pa okoli 130.000 receptov izplačanih za zdravila nad 21 milijonov dinarjev!

Člani okrajne skupščine Zavoda za socialno zavarovanje so zlasti žigosali nekatere odločitve: Ker so številni prebivalci Ljubljane, kakor tudi s podeželja in drugih mest Slovenije niso mogli pravočasno nabaviti vstopnic za razne koncerte, gledališke, operne in kinopredstave ter druge prireditve, se je Turistični urad v Ljubljani, Miklošičeva c. 17, odločil, da s 1. decembrom uvede abonma za rezerviranje vstopnic za gledališke in kinopredstave, koncerte in druge odlične prireditve. Naročniki abonmaja so lahko tudi razna društva in druge organizacije ter gostinska podjetja, ki lahko za svoje tuje goste s pomočjo Turističnega urada nabavijo vstopnice. Za predstave v Operi in Drami, Mestnem in Sentjakobskem gledališču je treba pisмено, telefonično ali osebno prijaviti potrebo po vstopnicah na dan predstave najkasneje do 9. ure dopoldne. To velja tudi za kinopredstave. Za koncerte, ki jih prireja Filharmonija ali njih organizira koncertna poslovalnica v Ljubljani, pa je treba naročiti vstopnice najkasneje 24 ur po tem, ko je bil koncert prvi najavljen v dnevnem časopisu ali z lepaki. V kolikor bo mogoče, bo Turistični urad preskrbel vstopnice tudi za proste sedeže pri abonmajske in drugih zaključnih predstavah. Abonenti bodo plačali redni mesečni prispevek 80 din in v trenutku naročila, ali že prej, plačali tudi ceno naročenih vstopnic. Pri naročilu naj se abonenti sklicujejo na številko posebne izkaznice Turističnega urada, proti predložitvi te izkaznice pa bodo pri omenjenem uradu lahko dvignili vstopnice. Vstopnice, ki ne bi bile pravočasno dvignjene, bodo seveda zapadle. Turistični urad v Ljubljani pa je sprejel še druge naloge. V kolikor bo s strani sindikatov in drugih organizacij dovolj zanimanja, bo za podeželje po-

ve zdravniških komisij, ki so pošiljale na kumatska zdravilja predvsem uslužbenca, a malo delavcev. Predlagali so, naj bodo zdravniki in delavski svetovi v tesnejših stikih, predvsem, kadar gre za odobritev bolniškega dopusta v podjetjih z znanim simulantom. Mnogo obratnih nezdod gre tudi na račun nepoznavanja dela, zlasti pri novincih. Skupščina je bila mnenja, naj bi prejeli mojstri ali predelavci v podjetjih tudi primerno nagrado, kadar bi bilo upravičeno, da so s pravilnim poukom novincev znižali število obratnih nesreč. Tov. Diaci je predlagal, naj skupščina predlaga višjim forumom, da se ruderji upokoje že po 30 letih jamskega dela. Prav tako naj se uredijo pokojnine za rudarske vdove in tudi za rudarje same, ki so bili pri prevedah precej oškodovani. Glede otroških dodatkov je skupščina soglasno sklenila, da je treba posvetiti največjo pozornost upravičenosti do dodatkov, še bolj pa njihovi pravilni uporabi. Zlasti

naj množične organizacije budno pazijo, da se ne bodo otroški dodatki stekali v gostilnah! V razpravi so člani skupščine ostro kritizirali previsoke izdatke na račun potnih stroškov in dnevnice zavarovancev, ki se morajo voziti v Ljubljano ali Meribor na specialne preglede. Glede na to je značilno, da je v Celju nemogoče dobiti dvojne stanovanj za zdravnika-specialista, od katerih eden že okoli dve leti prejema plačo na račun delovnega mesta v Celju!

Po odobritvi statuta je okrajna skupščina izvolila upravni odbor, v katerem so: dr. Vojteh Močvar, Alojz Krenovčič, Vilh Špat, Vinko Matjaž, Karl Bizjak, Alojz Diaci in Ivanka Senica. Po izvolitvi delegatov za republiško skupščino ter ostalih komisij in nadzorne odbora je skupščina soglasno izvolila za vršilca dolžnosti direktorja Zavoda za socialno zavarovanje za Celje in okolico tov. Viktorja Vebra, ki si je že doslej na tem mestu pridobil dosti izkušenj in ugleda. M.B.

PISMA VREDNIŠTVU

KJE JE KRIVDA?

Vsa leta po vojni opožamo, da raste število ljubiteljev naše opere. Ker pa je naše operno poslopje premajhno, da bi lahko obiskali operne predstave vsi ljubitelji pege petja in igre, je razumljivo, da ni kaj lahko priti do vstopnic. Včasih pa se zgodi, da ljubiteljem glasbe zagode tudi operna blagajna.

Za nedeljsko predstavo »Traviata«, ki so jo peli izven abonmaja, je bila predprodaja vstopnic kot običajno dan pred predstavo. Toda tovariš, ki je bil prvi pri blagajni (čakal je namreč pred opero že od 9 ure dalje), je začuden ob stal, ko je izvedel, da so na razpolago le še 3 sedeži v II. vrsti in dva v III. vrsti. Menda je bilo še par mest na stranskem balkonu in galeriji.

Tovariš ni šlo v glavo, kako je mogoče, da ni sedežev ob začetek prodaje, niti ne dejstvo, da so bile za to predstavo, ki je bila kot omenjeno, izven abonmaja, zvišane cene — četudi ni bilo nobenega gosta!

Morda ne bi bilo napak, če bi operno vodstvo pojasnilo občinstvu kako je s prodajo vstopnic predno prišlo v razprodajo pri operni blagajni!

Franjo Kristan

ALI NAJ INVALIDSKO PODJETJE DELA INVALIDE?

Časopisni kioski, ki jih je postavilo Invalidsko podjetje v okras Ljubljane na raznih prometnih točkah, če že ne drugače, pa vsaj v higijenskem pogledu ne odgovar-

sredoval tudi posebne predstave izven rednih programov v času, ki bo omogočil pravočasen povratek domov tudi prebivalcem najoddaljenjših krajev. Tako bodo tudi učenci raznih šol lahko obiskali prireditve v Ljubljani. V kolikor bo dovolj abonentov izrazilo željo po izvedbi ali ponovitvi določenih predstav ali prireditve, bo Turistični urad pri prirediteljih posredoval tudi te želje. Skupinam iz oddaljenih krajev, ki se ne bi mogle udeležiti prireditev zaradi slabih prometnih zvez, bo skušal turistični urad preskrbeti prevozna sredstva.

Ta zamisel Turističnega urada je po svoji vsebini zdrava, kar bo ljubitelji glasbe in drugih panog umetnosti prav gotovo z odobravanjem sprejeli.

V Mirnu so ustanovili »Svobodo«

Mirovska mladina se je z močno voljo oprijela prosvetnega dela, saj na mine teden, da bi dramska skupina ne nastopila z lepo pripravljeno predstavo, Repertoar mirovske dramske skupine se zana na občinstvu industrijsko-kmetijskega okolja, ki ljudi ljudske igre in čustveno razgibana slovenska folklorna dela.

Tudi šolska mladina prav nič ne zaostaja na tem važenem kulturnem področju. Številni nastopi naših mladih igralcev so jasen dokaz poštenosti in učiteljskega zbrava, v katerem prednjači tov. Stena Faganek.

Da bi se vsa kulturna in prosvetna delavnost, ki je dosedaj delala večino in brez sodelovanja, združila v eno močno enoto, so pred kratkim v Mirnu ustanovili delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Zanimanje za to društvo je bilo že od samega začetka zelo veliko. Še pred občinam zborom, katerega so se Mirenec množično pridružili, je šlo društvo več kot 200 članov. Upravni odbor društva je že na prvi seji sklenil, da bo pridobil kulturno-prosvetno delo do razveseljive vplive in da mora »Svoboda« v Mirnu toliko uspeševati na vseh področjih svoje dejavnosti, da bo pridobivala po svojih skromnih možnostih h kulturnemu ugledu slovenskega naroda.

Predlagamo, naj bo praznik 2. januarja

V zadnjem času je naše uredništvo prejelo množico pism naših delovnih ljudi različnih poklicev, v katerih nekateri zastopajo mnenje, naj bi bil 25. december delavni dan, 31. december pa plačan, dela prost dan, v šolah pa naj bi na ta dan ne bilo pouka.

Strinjamo se z mnenjem naših delovnih ljudi naj bi se uveljavil 25. december kot delovni dan. Smo pa proti mnenju naj bi bil 31. december plačan dela prost dan iz naslednjih razlogov: 31. decembra prejmemo naši delavci in uslužbenci svoje mesečne plače. Ker je to zadnji dan v mesecu, ki je tik pred praznikom, kupujejo ljudje vse kar jim je za praznik potrebno, posebno še darila za obdarovanje otrok za novoletno jelko, razne potrebščine za gospodinjstvo itd. Kakor smo doslej videli, je prav na 31. decembra največji naavil v trgovinah pa najsi so to manufakturne trgovine igračk, knjigarne itd. Zaradi tega smo mnenja naj bi bil 2. januar delavni, dela prost dan, ki bi ga naše ljudstvo slavilo kot družinski praznik.

Prepričani smo, da se bodo naši delovni ljudje s tem mnenjem strinjali.

RAZPRAVA O USTAVNEM ZAKONU

Načelo enotnosti oblasti v načrtu ustavnega zakona

Beograd, 9. decembra. V načrtu ustavnega zakona o zveznih in republiških organih oblasti je še dosledneje izvedeno načelo oblasti, ki je bilo tudi doseženo zastopano v naši Ustavi. Po načrtu je Ljudska skupščina zastopnik suverenosti in najvišji organ oblasti zvezne države ozioroma republike. Ljudska skupščina je nosilec suverene, t. j. zakonodajne in izvršilne oblasti, v čemer se tudi kaže načelo enotnosti oblasti.

To dokazuje sama organizacija najvišjih organov oblasti in državne uprave, kot jo predlaga načrt. Ljudska skupščina opravlja namreč nekatere posle vrhovne državne oblasti neposredno. V izključno pristojnost Zvezne Ljudske skupščine spada n. pr. odločanje o ustavnih ureditvi, volitev in razrešitev predsednika republike, članov zveznega izvršnega sveta in članov vrhovnega sodišča, izdajanje zveznih zakonov, zveznega družbenega plana in proračuna itd. Druge zadeve poverja Ljudska skupščina organom, določenim z Ustavo, ki so ji odgovorni za svoje delo. Zastopanje Jugoslavije kot države, skrb za izvajanje zakonov, nadzorstvo nad delom zvezne državne uprave in druge izvršilne posle za ozemlje federacije poverja n. pr. zvezna skupščina predsedniku republike in zveznemu izvršnemu svetu. Za neposredno izvedbo določenih izvršilnih zadev so pristojni državni sekretariati in drugi samostojni organi državne uprave, ki nimajo nobene suverene oblasti. Organi državne uprave neposredno izvajajo zakone in druge akte Ljudske skupščine ter uredbe in druge akte izvršnega sveta. Načrt zakona ne določa povezovanja organov državne uprave v kole-

ktivni organ, kot je sedanja vlada, ki je najvišji organ državne uprave. To je zeio pomembno za izvajanje načela enotnosti oblasti, ker je vlada precej odaljena od predstavniškega telesa, od skupščine, zaradi česar je postala praktično nosilec izvršilne oblasti. Dosedanje funkcije vlade so razdeljene. Vodilne funkcije so izročene predstavniškemu telesom in organom, ki niso upravni resori, pač pa sestavni deli Ljudske skupščine.

Predlagana organizacija dokazuje, da je vsa oblast v rokah Ljudskega predstavniškega telesa, Ljudske skupščine, ne glede na to, da le-ta neposredno ne izvaja vse oblasti. Sicer je pravzaprav tudi neizvedljivo, da bi Ljudska skupščina sama neposredno opravljala vse posle oblasti. Značilno pa je, da vse organe, katerim poverja izvršilne posle, imenuje samo Ljudska skupščina, in kar je še važnejše, Ljudska skupščina jih lahko vsak čas tudi odpokliče.

Iz tega lahko izvajamo važen sklep. Ker je Ljudska skupščina kot najvišji organ oblasti odgovorna ljudstvu, ki jo je tudi izvolilo in ker je v rokah skupščine združena tako zakonodajna kot izvršilna oblast, je jasno, da je vsa oblast v rokah ljudstva, seveda, če je odgovornost skupščine do ljudstva učinkovita. Ta odgovornost do ljudstva je zlasti izražena v pravici volivcev, da lahko odpokličejo članove skupščine. Ustavna ureditev, kakor jo zamislija načrt ustavnega zakona, je potekajem v skladu z načelom enotnosti oblasti. S takim sistemom so dane predstavniškim telesom zares velike možnosti, da popolnoma dosežejo in praktično izvajajo enotno oblast, demokratično bistvo tega načela. Tako enotnost oblasti zagotavlja praktično iz-

vajanje načela ljudske suverenosti.

Načrt ustavnega zakona določa tudi druge spremembe, katerih namen je krepitev in razširitev vloge Ljudske skupščine. Eno izmed teh je predlog, da bi postala Ljudska skupščina stalno delovno predstavniško telo. Namesto, da bi jo sklicevali od časa do časa, kot je to bilo dosedaj, bi bila v stalnem zasedanju in bi stalno delovala v posebnih sejah sveta, v skupnih sejah obeh domov, v stalnih in drugih odborih. Na ta način bi skupščina lahko stalno izvajala nadzorstvo nad organi, ki bi jim poverila nekatere izvršilne funkcije. S tem bi se ne samo povečala aktivnost Ljudske skupščine, pač pa bi bilo zaradi njenega stalnega in živnega nadzorstva nad delom stalnih organov še bolj zagotovljeno izvajanje načela enotnosti oblasti.

Sam tehnični sistem organizacije oblasti pa še ne zadošča, da bi praktično dosegli načelo enotnosti oblasti, pa če je še tako popoln, kajti načelo enotnosti oblasti je v bistvu odvisno od tega, koliko ima ljudstvo vpliva na oblast in koliko so skupščinski organi odvisni od Ljudske skupščine.

Enotnost oblasti, s tem pa tudi možnost, da doseže ljudstvo svojo suvereno oblast tudi po svojih zastopnikih v Ljudski skupščini, bo v celoti zagotovljeno samo tedaj, če bo Ljudska skupščina pravilno delovala in če bodo ljudski poslanci razumeli svojo poslansko funkcijo kot glavno politično nalogo.

Iz načrta ustavnega zakona se vidi, da je bila temu vprašanju posvečena posebna pozornost. V vrsti novih ustavnih načel in ustanov zlasti vzbujajo pozornost, da poudarja načrt novo pojmovanje politične vloge in odgovornosti Ljudskega poslancu ter ga postavlja v odvisnost od volivca. Z ustavnim zakonom bo Ljudskemu poslancu zagotovljena politična in gmotna neodvisnost, tako da se bo lahko popolnoma posvetil poslanski funkciji. Na ta način bo imel dovolj časa in možnosti, da se bo ukvarjal tudi s problemi izvršilne oblasti in se zavzema za to, da bo državni aparat pravilno deloval. Iz takega pojmovanja o ljudskem poslancu bo izhajala večja dejavnost Ljudske skupščine in ljudskih odborov ter tesnejše povezovanje konkretnih problemov naše stvarnosti s splošno smerjo naše države, Boletji Ljudski poslanci bodo morali imeti pred očmi, da so člani najvišjega predstavniškega telesa v državi, ki bo odločal o najvišjih vprašanjih, ki zadevajo skupnost kot celoto.

Tako pomemben poskus, da bi dosegli demokratično bistvo enotnosti oblasti, je mogoče samo v državi, v kateri pripada delovnemu ljudstvu vsa oblast in kjer jo le-ta že izvaja po svojih zastopnikih, in ljudskih odborih in Ljudskih skupščinah, v delavskih svetih in drugih samoupravnih organih, ter po raznih oblikah neposrednega upravljanja. Brez take podlage v družbeni in politični ureditvi bi bilo načelo enotnosti oblasti navadna formalnost.

Tako pomemben poskus, da bi dosegli demokratično bistvo enotnosti oblasti, je mogoče samo v državi, v kateri pripada delovnemu ljudstvu vsa oblast in kjer jo le-ta že izvaja po svojih zastopnikih, in ljudskih odborih in Ljudskih skupščinah, v delavskih svetih in drugih samoupravnih organih, ter po raznih oblikah neposrednega upravljanja. Brez take podlage v družbeni in politični ureditvi bi bilo načelo enotnosti oblasti navadna formalnost.

Delavce in delovni inteligent glasujeta za lepšo bodočnost delovnega človeka

DVOJE OPUSČENIH POKOPALIŠČ ZA BEŽIGRADOM

Med Vilharjevo in Linhartovo cesto ob bivši gramozni jami, je v Ljubljani dvojje opuščenih pokopališč, izmed katerih je eno last evanđeličanskih vernikov, drugo pa se imenuje »Navje«, kjer počivajo slovenski kulturniki in drugi. Evanđeličansko pokopališče razpada. Sodiimo, da zanj tu ni več mesta že zaradi okolice in opustitve pokopavanja mrtvih. Zaradi tega predlagamo mestnemu ljudskemu odboru, da sporazumno z evanđeličanskimi verniki premesti pokopališče na drugo mesto — morda na centralno pokopališče, ki bo dobilo s pridobitvijo krematorija tudi drug pomen.

Nasproti tega pokopališča je bilo pred leti mestno pokopališče za katolike, ki je bilo opuščeno z zgraditvijo brošega Baragovega semenišča. Nekdo se je takrat spomnil, da bi kazalo pustiti tisti del pokopališča, kjer so pokopani naši kulturniki in drugi in ta del imenovati Navje. Na grobnicah in na zidu so imena Josipa Jurčiča, Matije Copa, Franca Levstika, Linharta in še mnogih naših slovenskih pisateljev, slikarjev, zgodovinarjev in drugih.

Mislimo, do bo s pridobitvijo krematorija v Ljubljani tudi nujno potrebna reorganizacija pokopališč. Ker je tudi Navje izgubilo svoj namen, smatramo, da bi bilo potrebno zemeljske ostanke kulturnih delavcev prenesti v skupni grob naših zaslužnih mož. Z likvidacijo omenjenih pokopališč bi bilo rešeno tudi to pereče vprašanje tega dela mesta.

Andrej Pristav

ODGOVOR NA PISMO »TRIGLAV-FILM PRIKAZUJE IZDAJALCE SVOJE DOMOVINE«

Uprava kinopodjetja Kranj daje na dopis, ki je bil pod gornjim naslovom objavljen v »Slovenskem poročevalcu« 26. novembra naslednji odgovor: Po pogodbi podjetja za razdeljevanje filmov v Ljubljani sme uprava kinopodjetja predvajati samo tiste filme, ki jih je odobrila za javno predvajanje komisija za pregled filmov pri Svetu za prosveto in kulturo. Zaradi tega smo mnenja, da kinopodjetje nima pravice izrezavati filmove, temveč morata to opraviti omenjena komisija in podjetje za razdeljevanje filmov.

Uprava kinopodjetja Kranj

Veliki snežni zameti na Hrvaškem

Zagreb, 9. dec. Zaradi velikih snežnih zametov je še vedno ustavljen promet med notranjostjo Hrvaške in Jadranom. V področju Velebita in Kapele je sneg zapadel nad 5 m visoko. Tudi danes je snežilo po vsej Hrvaški. V Liki in Gorskem Kotaru je sneg zamedel vse ceste ter je promet med notranjostjo Hrvaške preko Like, Gorskega Kotara, Hrvaškega Primorja z Dalmacijo popolnoma prekinjen. V področju Velike in Male Kapele je sneg visok 2 do 6 m, ponekod pa so zameti tudi do 10 m. Najstarejši ljudje v teh krajih ne pomnijo, da bi v začetku decembra zapadlo toliko snega.

Železniški promet med Zagrebom preko Gračaca do Splita je še nadalje prekinjen. Dopoldne so zabeležili naslednje višine snega: Zagreb 22 cm, Ogulin 82, Karlovac 55, Gospić 70, Plitvička jezera 145, Palan 450 cm. Telefonske zveze so v glavnem popravljene, mnogo škoda pa je še vedno v Hrvatskem Primorju, na Reki, v Zagrebu, Sisku in Petrinji. Danes je divjala na Jadranu huda burja s hitrostjo 85 km na uro.

MLO Ljubljana predlaga spremembe odloka o javnem redu in miru

Na svoji X. seji je mestni ljudski odbor sklenil, da bo predlagane spremembe odloka o javnem redu in miru dal najprej v javno razpravo. Ta odlok je MLO sprejel že v lanskem letu, kasneje pa ga je tudi že enkrat spremenil. Javno tožilstvo pa je med tem sporočilo, da je treba opraviti nekaj nepravilnosti v odloku, med drugim predvsem take predpise, ki so kot prekrški vsebovani že v

republiškem zakonu o prekrških zoper javni red in mir, pa tudi v nekaterih republiških uredbah. Posebna komisija MLO, ki je pripravila predlog sprememb tega odloka, se je omejila samo na tiste primere, kjer je z mestnim odlokom predpisana strožja kazen kot v republiškem zakonu. V ostalih primerih pa je komisija smatrala, da je prav, če odlok MLO vsebuje vse tiste predpise, ki so za javni red in mir na področju mesta Ljubljane potrebni, pa čeprav so nekateri od njih že vsebovani v republiških predpisih. Spremembe odloka o javnem redu in miru so predlagane v štirih primerih. V prvem primeru se nanaša sprememba na odgovornost zato, če izločba ali lokalnista v rabi. Prej je bil za to odgovoren lastnik stavbe, predlag pa to odgovornost prenaša na koristnika, kar je vsekakor bolj pravilno.

Najvažnejši sprememba pa se nanaša na čl. 13 odloka o javnem redu in miru, ki govori o varstvu mladine. Ta člen naj bi se po predlogu komisije spremenil v celoti. Po novem predlogu naj se starostna meja postavi na 18 leto, vsled česar bi odpadlo razlikovanje mladine pod 16. oziroma pod 18. letom starosti. Mladini do dovršenega 18. leta bi bilo torej prepovedano obiskovanje nočnih loklov, barov in igralnic, ne glede na čas, kdaj ti lokali obrstujejo. Ostale gostinske lokale, kinopredstave in javne prireditve zvezane s točenjem alkoholnih pijač, pa mladina do 18. leta ne sme obiskovati v zimskem času po 21. uri, v poletnem času pa po 22. uri. Te omejitve ne bi veljale za kulturno-prosvetne in telesnovzgojne prireditve, ki so dozorevaljoči mladinci primerne. Po novem besedilu je odgovornost za prekrške iz tega člena poostrena in razširjena tudi na neposredne vzgojitelje ter prireditelje javnih prireditev.

Sestanek zastopnikov univerzitetnih študentov

Beograd, 9. dec. Večera je bil Centralnem odboru Zveze študentov Jugoslavije sestanek zastopnikov beogradske, zagrebske, ljubljanske, sarajevske in skopljanske univerze, na katerem so sklenili, da bodo Svetu za znanost in kulturo in Svetu za ljudsko zdravstvo in socialno politiko pri vladi FLRJ poslali predloge za zboljšanje gospodarskih pogojev in socialne zaštite študentov. Med drugim bodo predlagali, da se povečajo štipendije, ki se gibljejo sedaj v glavnem med 1200 in 3000 dinarjev, ter revizijske odbore o otroških dodatkih. Sklenjeno je tudi bilo, da bodo študenti v prihodnje na vseh univerzah plačevali za podporno društvo po 200 dinarjev pri vpisu v vsak nadaljnji semستر. Tudi glede zdraviljenja študentov bodo poslali nekatere predloge.

Druga predlagana sprememba govori o tem, da se v stanovanjskih prostorih ne sme gojiti pse, mačke, ali večje število ptic. Dosedanje besedilo odloka je govorilo o poslopjih, kar je vsekakor širši pojem. Ostanke pa v veljavi določba, po kateri imajo stranke z odobritvijo hišnega sveta ali lastnika stavbe lahko te živali tudi v stanovanjskih prostorih.

Tretja predlagana sprememba govori o mučenju živali. Vprašanje s področja javnega reda in miru gotovo zanimajo vse prebivalce Ljubljane, zaradi česar je pravilno, da c predlaganih spremembah tega odloka povedo svoje mnenje, preden bo mestni ljudski odbor o tem dokončno sklepal. Morebitna pripombe in predloge k objavljenemu osnutku, lahko sporočite uredništvu našega lista ali pa neposredno tajništvo MLO.

SPORT

Patrolni tek stralcev ob Dnevu armade

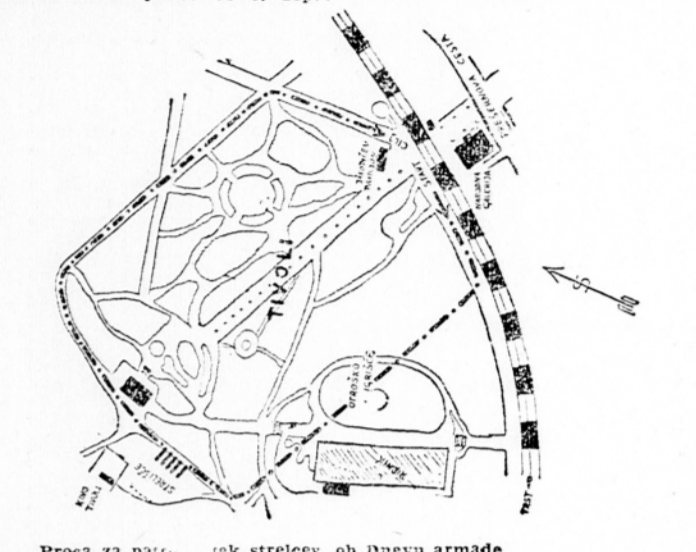
Mestni strelski odbor v Ljubljani priredi 21. decembra v počastitev Dnevu jugoslovanske ljudske armade tradicionalni patrolni tek s streljanjem za predhodni pokal Franja Para. Letošnje tekmovalje bo že šest po vrsti. Pokal je vsako leto osvojila druga patrola z izjemo tekmovalcev JLA, ki so ga osvojili dvakrat.

Start in cilj bosta pri železniškem prelozu v Tivoliju. Zabeležen tekmovalni čas bo 9. dopolni-

dati do 14. ure v soboto 20. t. m. v pisarni Mestnega strelskega odbora v Tavcarjevi ulici 2. Ljubljanskim strelskega športa in patrolnim tekmovalcem pripravljamo, da se to zanimivo tekmovalje ogledajo.

Nova strelska družina v Ljubljani

V četrtki je bila v Domu LM ustanovljena skupščina strelske družine »Miličnik«. Skupščina je med dru-

Proga za patrolni tek stralcev ob Dnevu armade

dne. Proga je dolga 1200 metrov s streliščem na sredini. Patrola sestavlja pet tekmovalcev. Čas streljanja je neodločen, vendar mora biti vsaj ena od petih strelcev na cilj v razdalji največ petih metrov. Dovoljena je uporaba letinskega orožja. Tekmovalci morajo biti oblačeni turistično ali v teniskih klobučkih, za oči pa so dovoljeni cvetlični ali voljski usnjeni očali. Pravico udležbe imajo strelske družine, športske organizacije, volne enote ljubljanske garnizije, LM, UDV, sindikatske podružnice, občinski predstojništva in vojske zadruge. Prijave je treba oddati do 14. decembra.

gim pozdravil sekretar mestnega strelskega odbora tov. Jakše ter z izjelo plodno in uspešno delo na območju družine poudarjal predvsem, naj jim več svojega dela posveti mladini.

Za predsednika je bil izvoljen komandant LM LRS polkovnik Lokovšek Ivan-Jan, ki ima največ zaslug za splošno organizacijo strelskega športa v LM, za sekretarja pa mlajši Jozo Slovenc. Vse strelske družine so vabljene na prijeteljska tekmovalna z novostanovno družino, ki ima svoj sedež v Komškovi ulici številka 6.

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI V KRAJKEM

Kegljska reprezentanca Jugoslavije bo prihodnji mesec gostovala na Dunaju, kjer se bo v povratnem srečanju pomerila z avstrijsko reprezentanco.

Najznani smučarski učitelj Franci Čop se je pred dnevi vrnil iz Avstrije, kjer se je udeležil prvega dela trenerskega smučarskega tečaja.

Najstarejši reprezentančni mladek bo v dneh 3. in 4. januarja sodeloval na velikem mednarodnem atletskem tekmovalju v Dortmundu. Konkurenca bo zelo huda, saj so Nemci povabili na to prireditev vse najboljšie atlete iz Evrope.

Clanski sestanek atletov Odrada bo danes ob 18. uri (treninji) v prostorih Tabora. Udeležba obvezna.

Krivec — Vukovič ponovno prekinjeno. Sicilijanska obramba. Krivec je igral zelo dobro in je od otvoritve dalje kazalo, da bo zmagal. Ob prekinitvi je napravil slabo potezo in črni ima po drugi prekinitvi figuro za dva kmece. Nvzilec temu se bo partija po vsej verjetnosti končala remi.

Trajkovič — Trifunovič 0:1. V škotski partiji je beli žrtvoval kmeta in prišel zaradi nesnakih lovcov v čisto remi pozicijo. Potem pa je napravil vrsto slabih potez in v nadaljevanju zubil partijo.

Djaja — Milič 0:1. V otvoritvi je dobil Djaja figuro za tri kmece, potem pa je slabo nadaljeval in v končnici ga je Milič matiral.

Djurašević — Ivkov ponovno prekinjeno. Črni je bil ves čas v boljšem položaju, v trdnjavski končnici pa je z dvema kmetoma več napravil napako, tako da je sedaj celo Djurašević boljši. Partija pa se bo verjetno končala remi.

Bogdanovič — Andrič 1:0. Bogdanovič je igral v španski otvoritvi zelo dobro in zadel preračunano žrtvo, kvalitete odtolči partijo v svojo korist.

V ostalih dveh partijah teča kola, kakor smo že poročali, je Božič premagal Nedeljkoviča, Matanovič in Rabar pa sta remizirala.

Po XIII. kolu je stanje naslednje: Fuderer 10 točk, Trifunovič 9 in pol, Milič 8 in pol, Gilgorič 8, Matanovič, Udovič, Pirc in Puc 7 in pol, Ivkov 6 in pol (1), Nedeljkovič in Andrič 5 in pol (1), Rabar in Trajkovič 6, Djurašević 5 in pol (1), Bogdanovič 5 in pol, Vukovič 5 (1), Božič 4 in pol, Djaja 4 (1) Krivec 3 (1), Kržišnik 3 točke.

Osmo šahovsko prvenstvo Jugoslavije

Črn dan za Slovence

XIII. kolo šahovskega prvenstva Jugoslavije se je v slovenski predstavnici (naziv Krivec) končalo neuspešno. Pirc, Puc in Kržišnik so oddali svojim nasprotnikom cele točke, pa čeprav so bili po otvoritvah v boljšem položaju. To velja zlasti za Pira in Kržišnika. Slednji je v partiji z Gilgoričem dosegel dobljeno pozicijo, ki je nato z nepravilnimi potezami zapravil. V skupino vodilnih mojstrov sta se vrnila Gilgorič in Udovič. V naslednjem se nekaj komentirja k posameznim partijam.

Puc — Fuderer 0:1. Proti kraljevski indijski obrambi je igral Puc dober otvoritveni sistem, potem pa je nenadoma preveč napredoval s kmeti na danskem krilu, zaradi česar se je močno oslabil. S prenegativnimi potezami belega se je Fuderer okoristil s kmetom, ki mu je zadoštel za zmago.

Udovič — Pirc 1:0. Tudi v tej partiji je igral Pirc svojo obrambo. Beli je uporabljal sistem, ki so ga proti tej obrambi iznašli beograjski mojstri. Pirc pa je svojo obrambo okrepil in bil po otvoritvi v boljšem položaju. Nato je prešla partija v ensko končnico. Tu je hotel Pirc igrati na zmago in se v nasprotni kvi časovni stiski žrtvoval kmeta, kar pa se je izkazalo kot neprovidno. Beli je kmeta odtolčil in zmagal v trdnjavski končnici.

Gilgorič — Kržišnik 1:0. V danskem gambitu je igral Gilgorič vsegona in v igri na napad prešel v izkušeno pozicijo. Žrtvoval je kva. Njeto, toda žrtev ni bila pravilna. Kržišnik je dosegel dobljeno pozicijo, nato pa napravil nekaj nepravilnih potez, kar je nasprotnik dobera izkoristil in zmagal v nasledu.

OBVESTILO

Obveščamo vse organizacije, ustanove, društva itd., ki se obračajo na naše podjetje za razne prispevke v denarju ali v izdelkih, da zaradi finančnega stanja ne moremo ustreči nikomur in v bodoče na dopise v zvezi s tem ne bomo odgovarjali.

UPRAVA PAPIRNIC VEVEČ.

MODNA REVUJA

Vsaki večer ob 20.30 uri v **UNIONSKI DVORANI**. Predprodaja vstopnic pri blagajni kina »Union« in v Turističnem uradu.

Dnevne vesti

KOLENDAR

Sreda, 10. decembra: Smiljan, Judita

SPOMINSKI DNEVI

10. decembra: Dan pravice človeka. 10. XII. 1938 — Umrl v Dubrovniku pesnik Ivan Gundulič. 10. XII. 1889 — Umrl v Glini na Hrvaškem popovednik Ante Kovačić.

Zdravstveni nasveti, 17.00 Teme VI. kongres ZKJ, 17.30 Šolska ura za višjo stopnjo: V lekarni ni več skrajnosti — ponovitev. 18.00 Oto Nicola: Veseli žene Windsorske — operni prerez. 18.45 Poje editška Marijana Anderson. 19.20 Glasbena medrega. 19.40 Igrajo Veseli godci. 20.00 Josip Jurčič: »Veronika Deseniška«, radijska igra. 21.00 Večerni koncert orkestralne glasbe. 22.30 do 23.00 Z glasbenega festivala v Donauschingu v oktobru 1952.

KINO

Kino »UNION«: avstr. film: »Kogor bogovi ljubijo«. Brez tednika. — Predstavi ob 15 in 17.30 zaradi dolžine filma. Zgodnja predstava odpade zaradi modne revije. Prodaja vstopnic od 10—11 ter od 14 dalje.

Kino »KOMUNA«: mehiški film: »La Malquerada«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

Kino »SLOGA«: ameriški film: »Trije kavalirji«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10—11 ter od 15 dalje.

Kino »TRIGLAV«: ameriški film: »Terez«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

Kino »SISKA«: avstr. film: »Dvorni svetnik Geiger«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Kino »LITOSTROJ«: avstrijski film »Dvorni svetnik Geiger«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

HRASTNIK: ameriški film: »Bil sem vojna nevesta«. Predstave ob 17 in 19.

KONCERTI

V soboto 13. t. m. gostuje dirigent Juan Jose Castro iz Argentine. Na sporedu Brahms — IV simfonija v e-molu, Honegger — Pacific 231, Wagner — Siegfriedova idila, Ravel — La valse. Spored je bil spremenjen, ker ni prispel noben material. Koncert v Unioni: začetek ob 20.15. Cene od 30 do 150 dn. Vstopnice v Filharmoniji od 10—12 in od 16—18.

Jugoslovanska kinoteka »DOM MILICE«: »Križarka Potemkin«. Režija Eisenstein. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

GURDALISČR

OPERA

Sreda, 10. decembra ob 8: Cantar: smrti Ivana Karišija. Abonma red G

Četrtek, 11. dec. ob 20: Beethoven: »Fidelio«. Prva predstava. — Falstaff. Abonma red Petek (popoldnevski). Gostovanje Milana Pihlerja, člana Reške opere.

ORVENTILA

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Na osnovi sklepa Upravnega odbora Gorških opekarn Biše, preide industrijska ekonomija Gorških opekarn Biše pri Gorici v likvidacijo. Pozivamo vse upnike, da predložijo svoje terjatve in vse dolžnike, da poravnajo svoje obveznosti do 31. decembra 1952. — Po preteku tega roka ne bodo priznavali več nobenih obveznosti. — Likvidacijski odbor. 7373-a

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Gledališka pasaja

Sreda, 10. dec. ob 20: I. Cantar: »Bela krizantema«. Umetniško pripovedovanje Izjavita J. Tiran in B. Adamič.

Četrtek, 11. dec. ob 20: S. N. Behrman: »Zgodba njenega življenja«. Zaključena predstava za LMS.

Maribor

Dožurna lekarna: »Tabor«, Trg Rdeče armade 3.

Slovensko narodno gledališče: Donizetti: »Don Pasquale«. Red D. Ob 20.

Radio Maribor: ob 12.00—16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana. 16.00 do 16.30 Poje mariborski komorni zbor pod vodstvom Ferda Pirca. 16.30—16.40 Poslušajte domača poročila. 16.40—17.00 Zabavna glasba, vrnite objave in oglasi 17.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana. Kino Maribor: »Farizan«: avstrijski film: »Potepuh!«. — »Udarniki«: ameriški film: »Ne poj mi žalosti nih pesmi«. — Pobježte: francoski film: »Parada izgubljenega časa«. Studenci: švicarski film: »Stirje v džipu«.

MESTNO LUTOVNO GLEDALIŠČE — LJUBLJANA

Marionete — Levstikov trg (Senjakovski)

Sreda, 10. dec. ob 16: Tauber-Novy: »Kloica in živali«. — Zaključena predstava

RADIO

Poročila: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00 in 22.00. — 5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci. 12.00 Opoldanski koncert. 13.00 Z obiskov pri ponirjih. 13.15 S Koroske v Belo krajino (spored slovenskih narodnih pesmi) 15.00

ELMA

TOVARNA ELEKTROMATERIALA ČRNUCE PRI LJUBLJANI

sporoča svojim cenjenim odjemalcem, da prične s SKLEPANJEM POGOVB ZA LETO 1953 v ponedeljek dne 15. decembra t. l. na svojem sedežu v Črnučah

Po pošti vpslane specifikacije bomo obravnavali promptno in poslali kupcem pogodbe v podpis

»ELMA« tovarna elektromateriala komercialni oddelek — Črnuče

OBVESTILO

Obveščamo vse organizacije, ustanove, društva itd., ki se obračajo na naše podjetje za razne prispevke v denarju ali v izdelkih, da zaradi finančnega stanja ne moremo ustreči nikomur in v bodoče na dopise v zvezi s tem ne bomo odgovarjali.

MURSKA SOBOTA

Mestni kino: ameriški film: »Pot v utopijo«.

PTUJ

Mestni kino: »Fant s trobentou«.

KOMBINIRAN MIZARSKI STROJ

prodaj. Naslov v oglasnem oddelku SP. 17327-4

INŽENIRJA in dva TEHNIKA lesnoindustrijske stroke, z daljšo praktično izkušnjo, za Lesno industrijsko podjetje »Jelovca«, Skofljica Loka. — Ponudbe pisмено ali osebno. 17297-1

UMRLI

Naznanjamo vsem žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš najdražji ljubljani oče, stari oče, brat in stric ANTON KOVČEK, pekarjski mojster. Celovška cesta 102. Pogreb bo v sredo 10. decembra ob 16 z 21, iz Marjine crkvice večer. — Zalujoca žena Anica, snovi Levko, Zvonca, hčerke Milca, Metka, Tončka, sestra Francka in ostalo sorodstvo. 7380-a

Umrl nam je naš dragi oče, dedek tati, brat, stric in svak VALENTIN RUPNIK, vsi sodni official v pokouju v vsaki starosti 81 let. Pogreb bo iz mrliške vešice sv. Andreja na Zalah v četrtki 11. decembra ob 15 — Zena Franja s sinom Vladislavom in sinovi dr. Vilko, Leopold in Staniko z družinami ter ostalo sorodstvo. 7386-a

Umrl je profesor dr. JAKOB KOTNIK, konzist. svetnik, župnik na Crnučah. Pogreb bo v četrtki 11. decembra ob 9 na Crnučah. — Skofljiski ordinariat. 7397-a

MAJI OGLASI

LEPO SOBO, opremljeno, s souporabo kuhinje oddam zakonskemu paru Ponudbe pod »Bojši« na oglasni oddelki. 17334-4

ZENSKI SIVALNI STROJ Gutzner, skoraj nov, ugodno prodam. Klun Franc., krojač, Livod pri Kočevju. 17328-4

PRODAM dve stavbni parceli ob lepi cesti in električnem vodu ter 30.000 kosov zidne opeke z dostavnice v dogovorjeno mesto. — Crtvice števil. 25. 17329-7

2-3-TONSKI AVTO, dober, kupim. Ponudbe pod »Takošnja gotovina« na ogl. oddelki. 17332-5

ZLATO ZA ZOBE, 24-karatno, prodam. Naslov v ogl. odd. 17345-4

ODKUPUJEMO vse vrste rabljenih steklenic po najvišji dnevni cenah. Odkup od 7—12 Japljeva ulice št. 3, telefon 22-528. — Bescapromer. 17275-5

KUPIMO poltovorni avto primeren za razvažanje kruha, v brezhibnem stanju. — Istočasno kupimo električni ali ročni seševalni stroj z dolgim valjem. Pekarsko podjetje »Piramida«, Maribor. 17023-5

PRODAM dve stavbni parceli ob lepi cesti in električnem vodu ter 30.000 kosov zidne opeke z dostavnice v dogovorjeno mesto. — Crtvice števil. 25. 17329-7

2-3-TONSKI AVTO, dober, kupim. Ponudbe pod »Takošnja gotovina« na ogl. oddelki. 17332-5

ZLATO ZA ZOBE, 24-karatno, prodam. Naslov v ogl. odd. 17345-4

KNJIGOVODJA, bivši revizor za drugo lice mesto knjigovodje v zadrugi. Nastop službe 1. januarja ali po dogovoru. Pisarne ponudbe pod »Samostojem« na oglasni oddelki. 17335-1

SIVALNI STROJ v omari, za enkratno, novejši, kupim. Ponudbe pod »Stroj« na ogl. odd. 17330-5

OTHOŠKI STOLEK z mizico, stajico (zložljivi), bel plasteek, volnene skoke, igrače, prodam. — Cankarjeva 10-II, levo. 17349-4

TRGOVSKA POMOČNIKA — mlajšega, neporočenega, z dokazano učno in pomočniško dobo — sprejemem. Pisarne ponudbe na: Komandni Ljubljana, Tavcarjeva ulica 1. 17342-1

GRAMPOVČNIK IVAN, industrijski delavec z Verda, preključen in obžalujem vse neresnične in žaljive besede in izjave, izrečene proti tov. Antonu Rizmanu z Verda v zvezi z mojim ukradenim kolesom. 17343-11

STAVNA PARCELA cca. 10 arov, z gradbenim dovoljenjem, zasajeno s sadnim drevjem deset m nut od postaje Videm, ugodno naprodaj. Vprašati: M. Rihly, Videm ob Savi. 17344-7

KINO

Kino »UNION«: avstr. film: »Kogor bogovi ljubijo«. Brez tednika. — Predstavi ob 15 in 17.30 zaradi dolžine filma. Zgodnja predstava odpade zaradi modne revije. Prodaja vstopnic od 10—11 ter od 14 dalje.

PODJETJE „KAMNIK“

V KAMNIKU

sporoča vsem potrošnikom rudarskega eksplozivla, lovskega in minerskega smodnika in vžigalne vrvice.

DA BO SKLEPANJE POGOVB ZA LETO 1953 V ČASU OD 12. DO 20. DECEMBRA 1952 dnevno razen nedelj od 8. do 14. ure v prostorih podjetja »KAMNIK« v Kamniku.

Sklepanje se bo vršilo na podlagi predloženih specifikacij in odobrenja o uporabi eksplozivnega materiala pristojnega poverjenstva za notranje zadeve, za vse leto 1953. Pogodbe se lahko sklenejo tudi pisмено. — Pozivajo se vsi potrošniki, da pogodbe pravočasno sklenejo, ker se bo sklepanje samo do popolne izpolnitve letnega kontingenta.

Kino »KOMUNA«: mehiški film: »La Malquerada«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

Kino »SLOGA«: ameriški film: »Trije kavalirji«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10—11 ter od 15 dalje.

Kino »TRIGLAV«: ameriški film: »Terez«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

Kino »SISKA«: avstr. film: »Dvorni svetnik Geiger«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

V službo sprejememo:

- 1 diplomiranega ekonomista za ekonomski-planski sektor z nazivom referent.
 - 2 s srednjo ekonomsko šolo ali izvežbana davkarja za inšpektorja dohodkov od prebivalstva z nazivom davkar.
 - 1 verzirano samostojno administrativno moč.
- Plača po uredbi.

Kino »LITOSTROJ«: avstrijski film »Dvorni svetnik Geiger«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

HRASTNIK: ameriški film: »Bil sem vojna nevesta«. Predstave ob 17 in 19.

KRANI: Kino »STORŽIČ«: ameriški film: »Cheyenne«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Ponužbe poslati na okrajni ljudski odbor Slovenj Gradec

Vremensko poročilo hidrometeorološke službe

Napoved za sredo: Se nadalje suho, pretežno oblačno vreme. Temperatura ponoči do —10 stopinj C, podnevi: okrog 0 stopinj Celzija.

KONCERTI

V soboto 13. t. m. gostuje dirigent Juan Jose Castro iz Argentine. Na sporedu Brahms — IV simfonija v e-molu, Honegger — Pacific 231, Wagner — Siegfriedova idila, Ravel — La valse. Spored je bil spremenjen, ker ni prispel noben material. Koncert v Unioni: začetek ob 20.15. Cene od 30 do 150 dn. Vstopnice v Filharmoniji od 10—12 in od 16—18.

Potrošniki votlega stekla!

SRBSKA TOVARNA STEKLA PARAČIN

bo v letu 1953 dokončala z montiranjem novih avtomatskih kapacitet za proizvodnjo stekla in bo sposobna brezkonkurenčno zadovoljiti vse vaše potrebe.

V letu 1953 bomo proizvajali:

- vse vrste trgovskega stekla za široko potrošnjo,
- bogato izbiro proizvodov iz pseudoporcelana,
- razne vrste stekla za potrebe gostinstva,
- medicinsko in lekarniško steklo,
- parfumerijsko in drogerijsko steklo,
- ambalažno steklo za prehransko industrijo,
- industrijsko trgovsko steklo,
- opalno in matirano steklo za razsvetljavo,
- tehnično in specialno steklo,
- steklene cevi raznih dimenzij.

Prosimo naše cenj. poslovne prijatelje, da nam pošljejo naročila in si pravčasno zagotovijo votlo steklo za svoje potrebe od 1. januarja 1953 dalje. Trgovska mreža in ostala podjetja, ki zdaj še ne morejo vnaprej določiti asortiman stekla, ki jim bo potrebno, lahko zadržno prijavi svoje potrebe v vagonskih količinah (na primer: 1 vagon trg. stekla).

Pogodbe pošiljamo po pošti. Zahtevajte naše prodajne pogoje, cenik in katalog naših proizvodov.

Pri večjih naročilih odobrimo posebni popust. Naročilnice pošljite na naslov:

Prodajno odeljenje Srpske fabrike stakla Paračín

Tel. št. 13, telegrami »Staklara«

John Steinbeck

Negotova bitka

»Saj mi ne daš prilike.«

»Morda je res. No, reci kaj. Vse, kar mi pride na misel, je to, da je Joy mrtev. Ni imel dosti pameti, a bal se ni ničesar.«

»Dober človek je bil,« je rekel Jim.

»Ali se še spomniš, kaj je govoril? Nihče ga ne bo prisilil, je pravil, da bi jih prenehali zmerjati s kuzlami. Želim si, da ne bi bil večjih tako potr, Jim.«

»Morda mi bo pomagalo nekoliko pečene svinjine.«

»Pri bogu, prav imaš. Danes zjutraj nisem prav dosti jedel. Pojdva tja.«

Velik, zaprt poltovorni avtomobil je pripeljal po cesti in se ustavil pred vrsto avtomobilov. Izstopil je poskočen možiček in prišel v taborišče. »Kdo je glavni tu?« je vprašal Maca.

»Dakin. V tistem velikem šotoru je.«

»Jaz sem obduktor. Truplo hočem.«

»Kje pa je tvoja telesna straža?« je vprašal Mac.

»Čemu pa mi bo telesna straža?« je zapihl možič. »Obduktor sem. Kje je tisti mrlič?«

»V tistem velikem šotoru tam. Je že pripravljen zate.«

»Zakaj pa nisi tega prej povedal?« Odšel je sopihajoč kot lokomotiva.

Mac je vzdihnil. »Zahvalimo boga, da ni med našimi nasprotniki več takihle,« je dejal. »Tale možič je pogumen. Cisto sam je

prisel. Nekam podoben je Joy.« Odšla sta proti štedilnikom. Naproti sta jima prišla dva moža, ki sta nesla Joyevo truplo, za njima pa je z dostojanstvenim videzom stopical obduktor.

Ljudje so odhajali od štedilnikov s kosi mastne svinjske pečenke v rokah. Usta so si brisali kar z rokavi. Ploščje štedilnikov so bile posute z majhnimi rezinami cvrččega mesa.

»Bog, kako dobro diši,« je rekel Mac. »Vzemiva, lačen sem kot hudič.« Kuharji so jima dali slabo narezane, na pol pečene kose mesa; odšla sta in zagrizla v mehko meso. »Jej samo zunanjo plat,« je rekel Mac. »Doc ne bi smel pustiti, da jedo ljudje surovo svinjino. Zboleli bodo.«

»Preveč so lačni, da bi čakali,« je rekel Jim.

X

Ljudi se je lotila nekakšna brezbriznost. Sedeli so in strmeli predse. Kazalo je, kot da nimajo niti moči za pogovor. Med njimi so sedele zanemarjene in vznevoljene ženske. Vsi so bili brezbrizni in otopeni. Počasi so zvedeli meso, in ko so končali, so si brisali roke ob obleko. Zrak je bil poln njihove brezbriznosti in njihovega nezadovoljstva.

Mac, ki je hodil z Jimom skozi taborišče, je prav tako postal nezadovoljen. »Nekaj bi morali delati,« je potožil. »Vseeno je, kaj. Ne moremo jih pustiti, da bi takole sedeli. Stavka se nam bo izmuznila iz rok. Kristus, kaj pa jim je? Človeka so nam ubili danes zjutraj. To bi jim moralo zadostovati. Komaj je minil obed, pa so že vsi potrti. Moramo jim priskrbeti kakšno delo. Samó njihove oči pogledj, Jim.«

»Saj niti ne gledajo, ampak le strmijo.«

»Da. Nase mislijo. Vsak misli, kako je prizadet in kako dobro je zaslužil med vojno. Prav taki so kot Anderson. Obupavajo.«

»Pa storimo nekaj! Prisilimo jih, da se bodo gibali. Kaj pa bi bilo treba storiti?«

»Ne vem. Če bi jih lahko prisilil, da bi kopali jame, bi prav tako zaleglo kot kaj drugega. Če bi jih le lahko pripravili, da bi nekaj ribali ali kaj dvigali ali pa vsi korakali v eni smeri — vseeno kaj. Če jih ne premaknemo, se bodo začeli tepsti med seboj. Kaj kmalu bodo na kratko nasajeni.«

London, ki je ta hip prihitel mimo, je slišal zadnje besede.

»Kdo bo na kratko nasajen?«

Mac se je obrnil. »Halo, London. Govorila sva o naših ljudeh. Obupavajo.«

»Vem. Dovolj sem med njimi, da sem to lahko opazil.«

»No, in jaz sem pravkar pravil, da se bodo začeli tepsti, če jih kakor koli ne zaposlimo.«

»Saj so se že začeli. Tisti, ki smo jih zjutraj pustili v taborišču, so se že pretepali. Eden izmed njih je poskušal nekemu prevzeti žensko, oni pa ga je zabodel s škarjami. Doc ga je prevezal, sicer bi bil izkvravel.«

»Vidiš, Jim, saj sem ti rekel. Poslušaj, London. Dakin je huda name. Noče ubogati, če mu jaz kaj rečem, a tebe bo poslušal. Te ljudi moramo z nečim zaposliti, preden pride nesreča. Prisili jih, da bodo korakali v krogih, primoraj jih, naj izkopljejo jamo in jo spet zasujejo, vseeno je, kaj.«

»Vem. Kaj pa piketiranje?«

»Dobro. A ne vem, če že kje delajo.«

»Kaj me briga. Samo da naši ljudje dvignejo svoje zadnjice.«

»Da. Nase mislijo. Vsak misli, kako je prizadet in kako dobro je zaslužil med vojno. Prav taki so kot Anderson. Obupavajo.«

»Pa storimo nekaj! Prisilimo jih, da se bodo gibali. Kaj pa bi bilo treba storiti?«

»Ne vem. Če bi jih lahko prisilil, da bi kopali jame, bi prav tako zaleglo kot kaj drugega. Če bi jih le lahko pripravili, da bi nekaj ribali ali kaj dvigali ali pa vsi korakali v eni smeri — vseeno kaj. Če jih ne premaknemo, se bodo začeli tepsti med seboj. Kaj kmalu bodo na kratko nasajeni.«

London, ki je ta hip prihitel mimo, je slišal zadnje besede.

»Kdo bo na kratko nasajen?«

Mac se je obrnil. »Halo, London. Govorila sva o naših ljudeh. Obupavajo.«

»Vem. Dovolj sem med njimi, da sem to lahko opazil.«

»No, in jaz sem pravkar pravil, da se bodo začeli tepsti, če jih kakor koli ne zaposlimo.«

»Saj so se že začeli. Tisti, ki smo jih zjutraj pustili v taborišču, so se že pretepali. Eden izmed njih je poskušal nekemu prevzeti žensko, oni pa ga je zabodel s škarjami. Doc ga je prevezal, sicer bi bil izkvravel.«

»Vidiš, Jim, saj sem ti rekel. Poslušaj, London. Dakin je huda name. Noče ubogati, če mu jaz kaj rečem, a tebe bo poslušal. Te ljudi moramo z nečim zaposliti, preden pride nesreča. Prisili jih, da bodo korakali v krogih, primoraj jih, naj izkopljejo jamo in jo spet zasujejo, vseeno je, kaj.«

»Vem. Kaj pa piketiranje?«

»Dobro. A ne vem, če že kje delajo.«

»Kaj me briga. Samo da naši ljudje dvignejo svoje zadnjice.«